

UPITNIK ZA KANDIDATA ZA POVJERENIKA**Michael McGRATH****Demokracija, pravosuđe i vladavina prava****1. Opća sposobnost, predanost europskim ciljevima i osobna nezavisnost**

Koji su aspekti Vaših osobnih kvalifikacija i iskustva posebno relevantni za preuzimanje dužnosti povjerenika i promicanje općih europskih interesa, posebno u području za koje biste bili nadležni? Kako ćete doprinosti provedbi političkih smjernica Komisije? Kako ćete provoditi rodno osviještenu politiku i integrirati rodnu perspektivu u sva područja politike koja pripadaju Vašem resoru? Kako ćete provoditi politiku uključivanja mladih?

Koja jamstva u pogledu svoje nezavisnosti možete dati Europskom parlamentu i kako namjeravate osigurati da ni jedna Vaša prošla, sadašnja ili buduća aktivnost ne dovede u pitanje obnašanje Vaših dužnosti u Komisiji?

Iskusan sam parlamentarac sa 17 godina političkog iskustva na nacionalnoj razini, uključujući više od četiri godine na višoj ministarskoj razini. U tom sam razdoblju u bliskoj suradnji s kolegama iz vlade rješavao složena gospodarska i socijalna pitanja povezana s pandemijom bolesti COVID-19, ratom u Ukrajini i posljedicama visoke inflacije na troškove života.

Drago mi je da sam predložen za kandidata za povjerenika za demokraciju, pravosuđe i vladavinu prava. Kao što je predsjednica von der Leyen navela u mandatom pismu koje mi je uputila, europska demokracija i gospodarstvo oslanjaju se na pravosuđe i vladavinu prava. Radujem se suradnji s članovima Kolegija, Vijeća, Parlamenta i civilnog društva u duhu kolegijalnosti u zajedničkom cilju povećanja sigurnosti i blagostanja za građane naše Unije.

Budući da dolazim iz zemlje s više od stoljeća neprekinute demokratske tradicije, itekako sam svjestan važnosti slobodnih i poštenih izbora, poštovanja vladavine prava i neovisnih pluralističkih medija. Iznimno je važno da očuvamo zajedničke vrijednosti i Povelju o temeljnim pravima. Tome ću posvetiti najveću pozornost u svim aspektima svojeg rada.

Moja vizija gospodarstva potiče inovacije, podupire poduzeća i daje prednost socijalnoj jednakosti. Svjestan sam golemog potencijala inovativnih poduzeća i nastojat ću uspostaviti odgovarajuće pravne strukture bez nepotrebnog administrativnog opterećenja kako bi se maksimalno iskoristile mogućnosti u tom sektoru.

Svjedočio sam velikom utjecaju, doprinosu i prednostima koje digitalna tehnologija donosi društvu i širem gospodarstvu. No, razumijem da njezina upotreba može prouzročiti štetu, među ostalim našoj demokraciji. Zbog toga sam spreman promicati mjere za zaštitu građana, društva i demokratskih institucija u okviru budućeg europskog štita za zaštitu demokracije te štititi potrošače od štetnih praksi na internetu u okviru Akta o digitalnoj pravедnosti.

U Komisijinim političkim smjernicama definira se smjer djelovanja Unije u sljedećem mandatu kojem je cilj brža i jednostavnija Europa, koja je sigurnija u svakom pogledu i našim građanima pruža veće blagostanje u snažnijem demokratskom okviru.

To ćemo postići ako svi članovi Kolegija uključe ta načela u sve aspekte svojeg rada. Odlučan sam to činiti u svojem resoru promicanjem mjera za zaštitu naše demokracije od najozbiljnijih rizika u okviru novog europskog štita za zaštitu demokracije. Promicat ću i štititi vladavinu prava u korist svih građana i poduzeća u EU-u, podupirati pravosuđe i štititi potrošače te blisko surađivati s kolegama na međusektorskim prioritetima.

Izrazito sam predan vrijednostima EU-a i vrlo sam ponosan na našu Uniju. Kroz različite ću kanale promicati prednosti i mogućnosti našeg rada kako bismo doprli do što šire publike. U tom će pogledu sudjelovanje dionika biti presudno i vjerujem da će mi dosadašnji rezultati u postizanju konsenzusa pomoći u radu u sljedećem mandatu.

Za učinkovitu provedbu Komisijinih političkih smjernica potrebno je mjerenje i redovito izvješćivanje. Osigurat ću da godišnje izvješće o vladavini prava kao sveobuhvatni alat doprinosi praćenju i promicanju borbe protiv korupcije, promicanju neovisnosti pravosuđa i slobode medija te podupiranju naših demokratskih vrijednosti. Radujem se prilici da se izvješće unaprijedi uključivanjem dimenzije jedinstvenog tržišta.

Rodno osviještena politika i rodna perspektiva

Politike pravosuđa i ravnopravnosti suštinski su povezane. Namjeravam blisko surađivati s kandidatkinjom za povjerenicu LAHBIB i u okviru svojeg portfelja doprinositi inicijativama koje će ona provoditi za promicanje ravnopravnosti, uključujući rodnu ravnopravnost kojoj će svoj doprinos dati i Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača.

Neka područja politike koja će biti pod mojim vodstvom po svojoj prirodi već imaju snažnu rodnu dimenziju, od područja pravosuđa u pogledu, primjerice, prava žrtava, do vladavine prava ili obrane demokracije.

Pobrinut ću se da uključim rodno osviještenu politiku u svoj rad u području demokracije, na primjer u pogledu sigurnosti političkih kandidata i izabranih predstavnika, uzimajući u obzir da su žene posebno izložene većim prijetnjama i pritiscima. Razmotrit ću i kako uključiti rodno osviještenu politiku u druga područja politike, kao što je politika zaštite potrošača, u kojima bi se rodna perspektiva mogla bolje uzeti u obzir.

Uključivanje mladih

Namjeravam blisko surađivati s kandidatom za povjerenika MICALLEFOM kako bih osigurao da politike pod mojim vodstvom obuhvaćaju dimenziju mladih. Kao kandidat za povjerenika zadužen za demokraciju svjestan sam koliko je sudjelovanje mladih u našim postupcima odlučivanja važno za uspješnu demokraciju. Stoga ću to postaviti kao prioritet i zato namjeravam u prvih sto dana mandata organizirati godišnji dijalog o politikama za mlade i redovito surađivati s organizacijama mladih.

Pobrinut ću se i za potrebe naših mladih u pogledu pristupa građanskom i kaznenom pravosuđu s obzirom na utjecaj kaznenih djela na mlade žrtve te ću im nastojati približiti građanstvo EU-a boljim informiranjem o njegovim prednostima.

Mladi su važan segment potrošača s posebnim potrošačkim obrascima. To ću u potpunosti uzeti u obzir pri izradi Akta o digitalnoj pravednosti, u kojem bi se posebna pozornost trebala posvetiti influencerima na društvenim mrežama i štetnim praksama na internetu.

Obavljanje dužnosti

Budem li potvrđen za povjerenika, u potpunosti ću poštovati slovo i duh Ugovora, posebice obvezu djelovanja u europskom interesu bez ičijeg utjecaja kako je definirano u članku 17. stavku 3. Ugovora o Europskoj uniji i članku 245. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te obvezu čuvanja poslovne tajne iz članka 339. UFEU-a.

Također se obvezujem da ću izbjegavati položaje ili situacije koji bi mogli dovesti u pitanje moju neovisnost, nepristranost i raspoloživost Komisiji te ću predsjednicu Komisije obavijestiti o svakoj situaciji koja bi mogla uključivati sukob interesa u obavljanju mojih službenih dužnosti.

Poštovat ću i Kodeks ponašanja članova Europske komisije i njegove odredbe o sukobu interesa. Moja je izjava o sukobu interesa dovršena i dostupna javnosti. U slučaju promjena pravodobno ću je ažurirati.

Ne namjeravam tražiti niti primati upute od bilo kojeg tijela. Moj je cilj razmotriti sve interese, bez obzira na nacionalno, regionalno, profesionalno ili osobno podrijetlo i u skladu s time raditi na provedbi političkih smjernica.

U potpunosti podržavam našu predanost transparentnosti utvrđenu u Kodeksu ponašanja. Javno ću objaviti podatke o svim kontaktima koje ću ostvariti i sastancima koje ću održati sa strukovnim organizacijama ili samozaposlenim osobama o svim pitanjima povezanim s oblikovanjem politika EU-a i njihovom provedbom u skladu s pravilima Komisije.

2. Upravljanje resorom i suradnja s Europskim parlamentom

Možete li se obvezati na to da ćete propisno obavještavati Parlament o Vašim aktivnostima i aktivnostima Vaših odjela? Kako shvaćate svoju odgovornost prema Parlamentu?

Koje ste konkretne obveze spremni preuzeti u pogledu Vaše angažiranosti u radu Parlamenta i prisutnosti u Parlamentu (i u odborima i na plenarnim sjednicama), u pogledu transparentnosti, suradnje i učinkovitog daljnjeg postupanja u vezi sa stajalištima Parlamenta i njegovim zahtjevima za zakonodavne inicijative? Jeste li spremni Parlamentu pravovremeno pružati informacije i dokumente o planiranim inicijativama ili postupcima koji su u tijeku, jednako kao i Vijeću?

Obvezujem se da ću u potpunosti provoditi opsežne odredbe Okvirnog sporazuma iz 2010. i Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva iz 2016. u pogledu transparentnosti i protoka informacija između dviju institucija.

Odgovornost prema Europskom parlamentu

Želim da se moji odnosi i odnosi mojeg kabineta s Europskim parlamentom temelje na povjerenju, transparentnosti i uzajamnoj pomoći. Kao član Komisije osobno ću odgovarati Parlamentu za svoje aktivnosti i aktivnosti svojih odjela, posebno Komisijine Glavne uprave za pravosuđe i zaštitu potrošača. S obzirom na iskustvo u parlamentu, duboko poštujem i razumijem ulogu parlamentarne demokracije u našoj Uniji. To će se odraziti u mojim kontaktima s Europskim parlamentom.

Drago mi je što ću imati priliku redovito surađivati sa zastupnicima u Parlamentu na plenarnim sjednicama i sjednicama odbora u duhu suradnje i poštovanja. Izvješća i rezolucije koje su izdali odbori Europskog parlamenta pružaju važne uvide. Sa zadovoljstvom ću ih nastojati uključiti u postupak planiranja i oblikovanja politika u bliskoj suradnji s članovima odbora i izvjestiteljima.

Suradnja s međuklubovima Europskog parlamenta također je korisna za stjecanje daljnjih informacija o prioritetima Parlamenta, posebno u međusektorskim područjima kao što su prava LGBTIQ osoba, angažman mladih i digitalna tranzicija. Cilj mi je u potpunosti iskoristiti te mogućnosti.

Konkretne obveze u pogledu suradnje s Parlamentom i prisutnosti u Parlamentu

Kao iskusan zastupnik u nacionalnom parlamentu razumijem da je međuinstitucijska suradnja ključna za funkcioniranje institucionalnog sustava EU-a te za učinkovitost, legitimnost i dobro upravljanje postupkom donošenja odluka u EU-u. Izravna suradnja s Parlamentom jedan je od aspekata mojeg budućeg rada kojem se najviše radujem.

Kao kandidat za povjerenika nadležan za demokraciju i građanstvo iznimno cijenim ulogu Parlamenta kao glasa europskih građana i utjelovljenja europske demokracije. Stoga ću s Europskim parlamentom blisko surađivati te sam spreman sudjelovati na plenarnim raspravama o pitanjima koja se odnose na moj resor.

Obvezujem se i da ću redovito posjećivati relevantne odbore u Parlamentu radi strukturiranih dijaloga, rasprava o provedbi i izvršenju te razmjene mišljenja o novim ključnim inicijativama. Redovito ću i izravno razmjenjivati informacije s predsjednicima tih odbora, a moja će vrata uvijek biti otvorena za zastupnike koji se budu htjeli sastati sa mnom.

Sudjelovat ću u trijalozima povezanim s mojim predmetima u kojima ću djelovati kao poštenu posrednik između Parlamenta i Vijeća. Kao što je navedeno u mandatnim pismima, posebno ću pratiti rad Parlamenta na rezolucijama na temelju članka 225. te se obvezujem da ću odgovoriti na zahtjeve za zakonodavne prijedloge uz potpuno poštovanje načela proporcionalnosti, supsidijarnosti i bolje izrade zakonodavstva.

Pravodobna i ravnopravna suradnja sa suzakonodavcima

Europski parlament i Vijeće imaju zajedničku zakonodavnu ulogu u mnogim područjima iz moje neposredne nadležnosti.

Europski parlament treba imati jednak položaj kao i Vijeće u svim pravnim i političkim inicijativama za koje sam nadležan.

Potpuno poštovanje lojalne međuinstitucijske suradnje neophodno je za provedbu agende za pravosuđe. Zato ću u svojem resoru u potpunosti primjenjivati Okvirni sporazum i Međuinstitucijski sporazum o boljoj izradi zakonodavstva.

Pitanja Odbora za unutarnje tržište i zaštitu potrošača

3. Koje ste ciljeve i moguća djelovanja predvidjeli u pogledu sljedeće strategije za potrošače za razdoblje od 2025. do 2030. i novog akcijskog plana za potrošače na jedinstvenom tržištu? Kako se, u okviru Akta o pravednosti u digitalnoj domeni, planirate boriti protiv štetnih tehnika i poslovnih praksi povezanih s tamnim obrascima, marketingom influencera na društvenim mrežama, dizajnom digitalnih proizvoda koji stvara ovisnost, internetskim profiliranjem, posebno ako se ranjivosti potrošača iskorištavaju u komercijalne svrhe, te kako planirate snažnije zaštititi maloljetnike? S obzirom na sve te predstojeće inicijative, kako biste osigurali dosljednost i nepostojanje preklapanja s postojećim zakonodavstvom, kao što su Akt o digitalnim uslugama, Uredba o općoj sigurnosti proizvoda i Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi, te, općenito, kako namjeravate modernizirati i provoditi politike o sigurnosti proizvoda kako bi se osiguralo da zemlje EU-a budu globalni pokretači u pogledu zaštite potrošača i sigurnosti proizvoda, kako je zatraženo u Vašem mandatnom pismu? Možete li nas obavijestiti o predstojećim mjerama za očuvanje pravednosti i integriteta našeg političkog sustava i u tom kontekstu potvrditi svoju predanost suradnji s odborom IMCO, posebno u pogledu prijedloga o transparentnosti u zastupanju interesa trećih zemalja? Kakav bi bio međudodnos tog prijedloga i predloženog europskog štita za zaštitu demokracije?

Budem li potvrđen kao povjerenik, želio bih nastaviti rad na Strategiji za potrošače za razdoblje 2025. – 2030. koja predstavlja zajedničku viziju koja će izmijeniti živote ljudi. Potrošači imaju glavnu ulogu u našem socijalnom tržišnom gospodarstvu te doprinose održivom rastu i konkurentnijem jedinstvenom tržištu. O odlukama potrošača ovise rezultati poduzeća. No jednako tako, u okviru naše potrošačke politike promicat će pravedan prelazak na zeleno i digitalno gospodarstvo tako što će se poticati gospodarski rast uz socijalnu koheziju, štititi i osnaživati potrošače te pružati širok izbor održivih proizvoda, cjenovno pristupačnih i najranjivijim skupinama.

Akcijski plan za potrošače na jedinstvenom tržištu, koji bi također mogao biti usmjeren na provedbu, bit će dio Strategije za potrošače. Potpuna, jednaka i djelotvorna provedba pravila stvara jednake uvjete na jedinstvenom tržištu i za potrošače i za poduzeća. Potrošačima su potrebne informacije i ostvariva prava, ali ne možemo zbog toga preopteretiti poduzeća s prekomjernom birokracijom. U potpunosti se slažem da bi naglasak trebao biti na provedbi, pojednostavnjenju i ostvarenju rezultata, kako je navedeno u mojem mandatnom pismu. Predviđam i mjere za poticanje kružnih proizvoda i ponašanja, jačanje međunarodne suradnje i bolju zaštitu potrošača od nesigurnih proizvoda na internetskim platformama.

Akcijski plan za potrošače na jedinstvenom tržištu omogućio bi zaštitu potrošača od nepoštene diskriminacije u prekograničnoj isporuci robe i usluga rješavanjem problema ograničenja plaćanja, teritorijalnih ograničenja opskrbe i pružanja prekograničnih financijskih usluga. On će svakom potrošaču donijeti koristi od jedinstvenog tržišta.

Akt o digitalnoj pravednosti posljednji je dio slagalice u skupu digitalnih pravila EU-a.

Nedavno doneseno digitalno zakonodavstvo, kao što su Akt o digitalnim uslugama i Akt o digitalnim tržištima, revolucionarno je i imat će pozitivan učinak na zaštitu potrošača, među ostalim pružanjem okvira potpore za zaštitu prava potrošača na internetu. Međutim, zaključci provjere prikladnosti prava o zaštiti potrošača u pogledu digitalne pravednosti pokazali su da i dalje postoje nedostaci te da moramo ciljano i razmjerno nastaviti rješavati utvrđene nedostatke. Konkretno, trebamo pojasniti što je na internetu dopušteno i što nije. Planiram riješiti četiri glavna pitanja istaknuta u mojem mandatnom pismu, a to su tamni obrasci, marketing influencera, dizajn digitalnih proizvoda koji stvara ovisnost i problematične prakse personalizacije, posebno kad se iskorištavaju ranjivosti potrošača. Također moramo procijeniti moguće probleme s digitalnim ugovorima i pretplatama, kao što su složeni postupci otkazivanja. Posebnu pozornost namjeravam posvetiti zaštiti maloljetnika kao internetskih potrošača, tj. aktivnih korisnika digitalnih usluga (npr. društvenih medija, videoigara). Budući da su oni često prvi korisnici novih tehnologija, vrlo su izloženi rizicima.

Aktom o digitalnoj pravednosti zaštitit će se potrošači u digitalno sferi i omogućiti im da u potpunosti iskoriste prednosti digitalnog tržišta. Dopunit će drugo zakonodavstvo i tako osigurati usklađen i dosljedan okvir. Na primjer, kad je riječ o tamnim obrascima, Aktom o digitalnim uslugama utvrđuju se obveze u pogledu dizajna za internetske platforme. Aktom o digitalnoj pravednosti mogle bi se uvesti dodatne obveze za druge komercijalne subjekte. Novi skup digitalnih pravila mora se primjenjivati u praksi te ću, kako je objašnjeno u odgovoru na sljedeće pitanje o provedbi, ako budem potvrđen, osigurati njegovo praćenje i provedbu na dosljedan i

komplementaran način sa zakonodavstvom o zaštiti potrošača kako bi se osigurali djelotvorna zaštita i konkurentnost. Također ću obratiti pozornost na stajališta poduzeća kako bi pravila bila jednostavna za provedbu i ne pretjerano opterećujuća.

Kad je riječ o sigurnosti proizvoda, usredotočit ću se na provedbu i izvršenje potpuno nove Uredbe o općoj sigurnosti proizvoda i modernizaciju postojećih alata radi učinkovitijeg nadzora tržišta, prvenstveno boljom upotrebom informatičkih alata. Podupirao bih nadzor tržišta i zajedničke provedbene napore država članica da u potpunosti iskoristim nove postupke predviđene Uredbom. Na primjer, organiziranjem zajedničkih aktivnosti ispitivanja proizvoda koje uključuju tajnu kupnju ili olakšavanjem pregleda sigurnosti proizvoda na razini EU-a, posebno u području internetske prodaje, možemo pokazati da EU brine o potrošačima. Te će mjere morati dati velik doprinos rješavanju problema s platformama za e-trgovinu, na kojima prodaja naglo raste unatoč brojnim poznatim slučajevima neusklađenosti proizvoda. Ključno je da EU radi kako bi zajamčio sigurnost proizvoda koji se naručuju izravno iz trećih zemalja na isti način na koji jamči sigurnost proizvoda kupljenih u EU-u ili u trgovinama. Pobrinut ću se za to da svi sudionici na internetu poštuju nove obveze u pogledu sigurnosti. Također želim da EU nastavi promicati visoke standarde sigurnosti proizvoda u cijelom svijetu pojačanom suradnjom sa strateškim međunarodnim partnerima.

Novi europski štit za zaštitu demokracije utvrđen u političkim smjernicama bit će vodeća inicijativa za očuvanje pravednosti, pluralizma i integriteta našeg političkog sustava te će ga braniti od inozemnih manipulacija informacijama i upletanja. Budem li potvrđen, to će biti jedan od glavnih prioriteta mog rada u suradnji s kolegama povjerenicima. Demokracija se nikada ne može uzimati zdravo za gotovo i moramo zaštititi sustave EU-a od zlonamjernog vanjskog upletanja, ali i od urušavanja. Možemo unijeti europsku dimenziju kako bismo osigurali da građani budu ponosni na to kako će se Europa nastaviti razvijati kao važna i dinamična demokracija. Demokracije u cijelom svijetu poduzimaju mjere za povećanje svoje otpornosti u trenutačnom geopolitičkom kontekstu. Za obranu naše demokracije potrebni su nam čvrsti zajednički standardi na razini EU-a. Nedavno donesena Uredba o političkom oglašavanju primjer je pravnog akta EU-a kojim se jača obrana demokracije tako što se građanima olakšava da prepoznaju političke oglase, razumiju tko stoji iza njih i znaju jesu li primili ciljani oglas kako bi mogli bolje donositi informirane odluke. EU bi i u budućnosti trebao doprinositi postavljanju visokih standarda za svladavanje izazova za naše demokracije na dosljedan, uravnotežen i razmjeran način, uz potpuno poštovanje temeljnih prava i vrijednosti EU-a.

Demokracija podrazumijeva snažan sustav provjere i ravnoteže. Aktivno ću raditi na promicanju transparentnosti i integriteta u demokratskoj sferi. Opasnosti za demokraciju mogu biti posljedica inozemnih manipulacija, dezinformacija ili unutarnjih rizika kao što su urušavanje demokratskih institucija ili nazadovanje participativnih praksi. Budem li potvrđen, aktivno ću surađivati sa zakonodavcima na donošenju predložene direktive o zastupanju interesa u ime trećih zemalja. Taj je prijedlog odgovor na sve veću zabrinutost zbog pokušaja stranog utjecaja u EU-u.

Znam da je to razlog stalne zabrinutosti u Parlamentu: on je u svojim rezolucijama naglasio važnost transparentnosti stranog utjecaja preko predstavnika interesnih skupina i pozdravio donošenje paketa mjera za obranu demokracije, uključujući predloženu direktivu. Prijedlog Komisije temelji se na detaljnoj procjeni učinka, kako je zatražio i Europski parlament u svojim preporukama za reformu pravila Europskog parlamenta o transparentnosti, integritetu, odgovornosti i borbi protiv korupcije. Budem li potvrđen, radujem se suradnji s izvjestiteljem i izvjestiteljima u sjeni kako bismo nastavili s tim radom u sljedećim mjesecima. Posebnu pozornost posvetio bih pitanjima kao što su jasnoća i učinkovitost prijedloga, smanjenje administrativnog opterećenja i snažne zaštitne mjera, među ostalim zbog mogućeg rizika od stigmatizacije određenih gospodarskih subjekata i organizacija civilnog društva. Rezultat toga bio bi snažan dokaz da možemo iskoristiti transparentnost kako bismo se zaštitili od rizika od upletanja.

Moji će prioriteti od samog početka i tijekom cijelog mandata biti potrošači, demokracija i vladavina prava.

4. Djelotvorna i učinkovita provedba zakonodavstva EU-a o zaštiti potrošača ključna je za politiku zaštite potrošača te bi stoga trebala biti prioritet u nadolazećim godinama, kao što je istaknuto i u Vašem mandatnom pismu. Kako biste osigurali pravilnu provedbu zakonodavstva o zaštiti potrošača na prekograničnoj i nacionalnoj razini te koje će mjere Europska komisija donijeti za daljnje jačanje mehanizama suradnje te provedbenih ovlasti nacionalnih tijela, među ostalim u pogledu uloge i zadaća Mreže za suradnju u zaštiti potrošača? Planirate li predstaviti reviziju Uredbe o suradnji u zaštiti potrošača u prvih 100 dana mandata? Kako planirate izvjestiti odbor IMCO o rezultatima tih provedbenih aktivnosti i o predviđenim mjerama za njihovo daljnje poboljšanje?

S naglim rastom e-trgovine i ubrzanjem digitalizacije nakon pandemije bolesti COVID-19 pojavili su se novi izazovi u provedbi, što je dodatno pogoršano dolaskom novih aktera, često iz trećih zemalja, koji sad dominiraju potrošačkim tržištima EU-a. Potrošači sve više kupuju na internetu, ali usklađenost s osnovnim propisima o zaštiti potrošača i dalje je nedovoljna. Podaci iz godišnjih provjera usklađenosti koje provodi Mreža za suradnju u području zaštite potrošača, a koordinira Komisija, pokazuju da u prosjeku samo 50 % provjerenih internetskih stranica poštuje osnovna prava potrošača. To ukazuje da je potrebno učiniti više i zato ću rado nastaviti raditi na tome. Iako je na nacionalnim tijelima da provode pravila o zaštiti potrošača, uključujući pravila koja proizlaze iz prava EU-a, Komisija koordinira i podupire njihov rad u okviru Uredbe o suradnji u zaštiti potrošača radi njihove djelotvorne provedbe koja će zaustaviti raširena kršenja prava u cijelom EU-u.

Budem li potvrđen, namjeravam raditi na nekoliko područja:

kolektivna i privatna pravna zaštita, uključujući postupke izvansudskog rješavanja sporova, važni su elementi usklađenosti s pravom o zaštiti potrošača. Budem li potvrđen, poduzet ću korake kako bih podržao novi europski model kolektivne pravne zaštite uveden Direktivom o predstavničkim tužbama. Radit ću na tome da države članice u potpunosti i pravilno prenesu tu direktivu i surađuju kako bi se osigurala njezina djelotvorna provedba na terenu. Naravno, bio bih spreman pokrenuti postupke zbog povrede ako to bude potrebno. Možemo donositi mjere za pomoć kvalificiranim subjektima imenovanima za pokretanje predstavničkih tužbi u izgradnji operativnih kapaciteta. U razgovorima sa sucima procijenit ćemo kako najbolje urediti pitanje kolektivnih potraživanja. Sve prethodno navedene mjere usmjerene su na učinkovito i usklađeno funkcioniranje kolektivne pravne zaštite u cijelom EU-u.

Nastojat ću pomoći i u donošenju prijedloga o alternativnom rješavanju sporova koji je u tijeku, a čiji je cilj prilagoditi taj postupak izazovima digitalnog doba i prekograničnih transakcija te povećati sudjelovanje trgovaca u njemu.

Kako bi se dodatno poboljšala provedba prava o zaštiti potrošača, nastavit ću istraživati pristupe jačanju potporne uloge Komisije u okolnostima koje utječu na potrošače u Uniji i preko granica. Nastojat ću i dodatno poboljšati sustav suradnje u izvršavanju zakonodavstva za nacionalna tijela koja će nastaviti procesuirati najraširenije povrede prava EU-a o zaštiti potrošača, a usredotočit ću se i na jačanje naše sposobnosti djelotvorne provedbe pravila EU-a protiv velikih multinacionalnih poduzeća izvan EU-a koja su usmjerena na naše potrošače. Sve mjere u tom kontekstu trebale bi ojačati dosljednost, komplementarnost i koordinaciju s povezanim pravnim instrumentima, kao što su Akt o digitalnim uslugama, Akt o digitalnim tržištima, Akt o umjetnoj inteligenciji ili Opća uredba o zaštiti podataka.

Obvezujem se da ću redovito izvješćivati Europski parlament i njegov odbor IMCO te vas osobno o svojem radu na daljnjem jačanju provedbe prava o zaštiti potrošača u okviru našeg strukturiranog dijaloga. Također bih bio zahvalan na prilici da Europskom parlamentu svake godine predstavim napredak u provedbi. Djelotvorna provedba mora biti cilj naših politika, a institucije zajedničkim radom mogu dati stvaran doprinos utvrđivanju nedostataka i traženju rješenja koja će zajamčiti da građani i poduzeća imaju koristi od naših politika.

5. Uzimajući u obzir sva postignuća i zakonodavstvo doneseno tijekom prethodnog parlamentarnog saziva radi jačanja položaja potrošača u digitalnoj i zelenoj tranziciji, ključno je da Europska komisija prati provedbu relevantnog zakonodavstva kako bi se osigurala visoka razina zaštite potrošača i jednaki uvjeti za poduzeća. Osim dijaloga o provedbi i godišnjeg izvješća o napretku u izvršenju i provedbi, koji su navedeni u Vašem mandatnom pismu, koje ćete konkretne mjere poduzeti kako biste učinkovito pratili primjenu postojećeg zakonodavstva o zaštiti potrošača? Kako ćete u tom okviru pomoći poduzećima, posebno mikropoduzećima i MSP-ovima, da ispune svoje obveze i koje ćete korake poduzeti kako biste bolje informirali potrošače o njihovim pravima i dostupnim pravnim lijekovima? Kako namjeravate obavještavati odbor IMCO o trenutnim i predstojećim aktivnostima Komisije te o napretku u tom području?

Budem li potvrđen, radujem se održavanju dijaloga o provedbi s dionicima utvrđenima u političkim smjernicama kako bih dobio izravne povratne informacije o tome što dobro funkcionira, a što se može poboljšati. Pregled cjelokupnog nedavno donesenog zakonodavstva EU-a o zaštiti potrošača može poslužiti kao početna točka, no mogle bi se razmotriti i druge teme kao što su označivanje i internetska potrošnja. To može uvelike ojačati povjerenje potrošača da ćemo reagirati ako naiđu na prepreke punom uživanju prednosti jedinstvenog tržišta. Naravno, u tome bi sudjelovali potrošački pokret i predstavnička tijela potrošača, ali svi akteri u vrijednosnom lancu trebali bi nam pomoći da utvrdimo konkretne izazove u provedbi na terenu. Na taj će se način poduprijeti rad država članica u prenošenju i provedbi novodogovorenog zakonodavstva EU-a, kao što su osnaživanje potrošača u zelenoj tranziciji ili pravo na popravak, primjerice putem radionica i bilateralnih rasprava.

Komisija redovito ocjenjuje jesu li postojeći propisi i dalje svrsishodni. Izvrstan primjer toga bila je provjera prikladnosti prava o zaštiti potrošača u pogledu digitalne pravednosti. Takve se evaluacije temelje na praćenju tržišta i prikupljanju podataka u suradnji s državama članicama, organizacijama potrošača i poduzećima. Uvjeren sam da se naše politike moraju temeljiti na čvrstim dokazima i podacima kao osnovi za razmjernu i učinkovitu mjeru.

U postupku prenošenja i provedbe bit ću vrlo oprezan u pogledu administrativnog opterećenja. Podupirat ću poduzeća u pripremama za primjenu novih pravnih pravila, primjerice upotrebom namjenskih događanja, dokumenata s objašnjenjima ili, prema potrebi, ažuriranjem programa potpore. Općenito, ako se otkriju problemi neusklađenosti, sudjelovat ću u dijalozima s državama članicama i, prema potrebi, pokretati postupke zbog povrede. Nadležna tijela i poduzeća važni su saveznici, posebno u području zaštite potrošača.

Namjeravam nastaviti pomagati svim sudionicima na tržištu – potrošačima, trgovcima, uključujući MSP-ove i nadležnim tijelima – da bolje razumiju zakone EU-a o zaštiti potrošača i sigurnosti proizvoda te da ih dosljedno primjenjuju. Postoji nekoliko primjera projekata u tom smjeru: jedno područje na koje treba obratiti pozornost su influenceri koji se smatraju mikropoduzećima kad se bave redovitim komercijalnim aktivnostima na internetu. Pravni centar za influencere, videoosposobljavanje o europskim standardima zaštite potrošača koji se moraju primjenjivati pri oglašavanju, prodaji robe i pružanju usluga, koji je pokrenula Komisija, primjer je senzibiliziranja javnosti koji vjerujem da bismo trebali slijediti.

Također želim nastaviti razvijati projekte kao što je projekt osposobljavanja „Consumer Law Ready” za MSP-ove, u okviru kojeg organizacije potrošača i poslovne organizacije EU-a MSP-ovima pružaju osposobljavanje u području potrošačkog prava, na internetu i izvan njega. Materijal od kojeg koristi imaju tisuće malih poduzeća dostupan je na jezicima država članica i prilagođen pravu o zaštiti potrošača kako se primjenjuje u njima.

Komunikacijske kampanje koristan su alat za upoznavanje poduzeća i potrošača s njihovim pravima i obvezama, posebno pri donošenju novih pravila. Trenutačno više od trećine potrošača (37 %) ima nisku razinu znanja o pravima potrošača, a trećina njih ne žali se u slučaju problema. Najveću važnost pridavati ću boljem informiranju potrošača o njihovim pravima. U kampanjama se često za više informacija upućuje na portal Vaša Europa, jedinstveno kontaktno mjesto Komisije za informacije o unutarnjem tržištu na kojem se na lako razumljiv način objašnjavaju prava potrošača i obveze trgovaca. Na primjer, kad države članice počnu primjenjivati Direktivu o pravu na popravak, komunikacijskom kampanjom mogle bi se promicati mogućnosti koje ona pruža potrošačima i poduzećima. Osim toga, kampanja bi potrošače i poduzeća mogla upoznati i s novim okvirom uvedenim Uredbom o općoj sigurnosti proizvoda. U svim tim aktivnostima trebali bismo koristiti Mrežu europskih potrošačkih centara, potičući prilagođenu komunikaciju na nacionalnoj razini. Pritom ću osigurati da nacionalne udruge potrošača i tijela za zaštitu potrošača uvijek budu dobro informirani i uključeni u komunikacijske aktivnosti Komisije.

Osim našeg redovitog strukturiranog i provedbenog dijaloga, namjeravam obavještavati odbor IMCO o trenutačnim i predstojećim aktivnostima Komisije i napretku u tom području pozivajući vas na događanja Komisije, primjerice na Europski sastanak na vrhu o zaštiti potrošača, te slanjem izvješća o provedbi u skladu sa zakonodavstvom EU-a.

Pitanja Odbora za pravna pitanja

6. Gradansko pravosuđe

Tijekom posljednjih desetljeća razvijena je i ojačana prekogranična suradnja pravosudnih sustava u građanskim, obiteljskim i trgovačkim stvarima.

Međutim, građani i poduzeća EU-a i dalje se suočavaju s pravnim i administrativnim preprekama u ostvarivanju svojih prava zbog razlika i složenosti pravnih sustava država članica, posebno kada su uključeni u prekogranične građanske, obiteljske i trgovačke sporove koji mogu biti skupi i dugotrajni. To sprečava MSP-ove i mikropoduzeća da prošire svoje poslovanje i rast te može uzrokovati poteškoće i pravnu nesigurnost za građane EU-a. Osim toga, u slučaju nepravilnog prenošenja, provedbe i primjene prava Unije naši građani ne mogu u potpunosti iskoristiti svoja prava, naša poduzeća ne mogu uživati jednake uvjete za sve, zbog čega je narušeno povjerenje u europski projekt.

Nadalje, za učinkovito sudovanje potrebni su snažni naponi kako bi se osigurali stabilni proračuni za financiranje njegove organizacije, među ostalim u pogledu osposobljavanja, zapošljavanja i digitalizacije. U tom smislu nužna je djelotvorna suradnja s povjerenikom za proračun kako bi se osigurala potrebna financijska sredstva za ovo područje, kojemu se često pridaje manja važnost.

Koje konkretne politike ili pravne inicijative kandidat za povjerenika razmatra za poboljšanje pristupa pravosuđu (također u kontekstu nedavno donesene Direktive o strateškim tužbama protiv javnog sudjelovanja), pravosudne suradnje u građanskim stvarima, osobito u pogledu prekograničnog izvršenja presuda, prekograničnih učinaka kolektivne pravne zaštite u odnosu na elemente međunarodnog privatnog prava, prekograničnog obiteljskog prava (uključujući priznavanje roditeljstva), usklađivanja postupovnih pravila, daljnje digitalizacije pravosudnih sustava i pravosuđa, s posebnim naglaskom na povećanoj upotrebi umjetne inteligencije i drugih pravnih tehnoloških rješenja, na način koji je u skladu s općim načelima vladavine prava, načelima neovisnosti pravosuđa i transparentnosti postupaka, deregulacijom, odgovarajućim financiranjem, pojednostavnjenjem postupaka, jačanjem pravosudnog osposobljavanja i poboljšanjem uzajamnog priznavanja presuda?

EU raspolaže sveobuhvatnim zakonodavstvom EU-a u građanskim, obiteljskim i trgovačkim stvarima kojim se olakšava prekogranična pravosudna suradnja među državama članicama. Obuhvaća pitanja nadležnosti, mjerodavnog prava te priznavanja i izvršenja sudskih odluka u gotovo svim područjima građanskog i trgovačkog prava, uključujući nesolventnost, razvod, roditeljsku odgovornost, uzdržavanje i nasljeđivanje. EU ima i zajednička jedinstvena pravila o dostavi pismena i izvođenju dokaza te je uspostavio neke pojednostavnjene i brze „europske postupke“ za određene prekogranične situacije, da spomenem samo nekoliko primjera.

To je uspjeh za europske građane i poduzeća. Budem li potvrđen, namjeravam nastaviti u tom smjeru.

U tom slučaju svoj prvi doprinos namjeravam dati zaključenju tekućih međuinstitucijskih pregovora o prijedlozima o zaštiti odraslih osoba, priznavanju roditeljstva te prijedlozima o ustupanju potraživanja i nesolventnosti koji su važni za odluke o ulaganjima.

Smatram da sada postoje pretpostavke da se razmotri sveobuhvatna vizija budućnosti građanskog prava što će nam pomoći da postavimo temelje za budućnost. Istražio bih mogućnosti savjetovanja na visokoj razini o programu Pravosuđe za rast kako bih ispitao kako to područje politike, zajedno s pravom trgovačkih društava, može doprinijeti jačanju rasta i konkurentnosti te daljnjem uklanjanju prepreka u EU-u. Takav forum uključivao bi Europski parlament, države članice i dionike iz industrije.

Moj je cilj poboljšati pristup pravosuđu za građane i poduzeća u cijelom EU-u. Čvrsto vjerujem da se građane i poduzeća ne smije odvratiti od ostvarivanja njihovih prava zbog neusklađenosti pravnih i pravosudnih sustava u državama članicama. Kao što je prethodno navedeno za politiku zaštite potrošača, i u ovom ću se području usredotočiti na pomno praćenje i pravilnu primjenu postojeće pravne stečevine te modernizaciju gdje je to potrebno. Prioritet će biti ažuriranje instrumenata u skladu s najnovijim kretanjima, uključujući digitalizaciju, te istodobno pružanje pravne sigurnosti stabilnim pravilima. Ispitat ću i potrebu za revizijom postojećih postupovnih standarda u okviru tih preispitivanja, osobito kako bi se dodatno poboljšalo uzajamno priznavanje presuda.

Vidim prostor za kreativni novi rad na provedbi, pri čemu se, naravno, zadržava mogućnost pokretanja postupka zbog povrede ako je to potrebno. Najvažnije zakonodavstvo uključuje, na primjer, novu direktivu o zaštiti osoba uključenih u javno sudjelovanje od strateških tužbi usmjerenih protiv javnog sudjelovanja („Direktiva protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja“). Kako bih pomogao građanima, poduzećima i pravosudnim djelatnicima, radit ću na poboljšanju pristupačnosti informacija povezanih s pravosuđem i digitalnih alata na portalu e-pravosuđe. Drugi je prioritet poboljšati informiranost o potpori koju pruža Europska pravosudna mreža u građanskim i trgovačkim stvarima kao važni akter koji olakšava praktičnu pravosudnu suradnju među državama članicama.

U području obiteljskog prava namjeravam dodatno razviti pravosudnu suradnju, posebno donošenjem upućenog prijedloga o priznavanju roditeljstva te osigurati ujednačenu i djelotvornu provedbu cjelokupne pravne stečevine.

Uz stalno nastojanje da se poboljša njegova provedba, zakonodavstvo mora biti moderno i ažurirano. Budem li potvrđen, razmotrit ću primjenu i potrebu za preispitivanjem Uredbe Bruxelles I.a o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka i Uredbe Rim II o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze, počevši s donošenjem izvješća o primjeni tih dviju uredbi koje je predviđeno za početak sljedeće godine. Ti su instrumenti ključne sastavnice funkcionalnog unutarnjeg tržišta jer predstavljaju stabilan i predvidljiv okvir za poduzeća i potrošače u prekograničnim poslovnim transakcijama. Jedinstvena i jednostavna pravila u tom području posebno su važna za MSP-ove koji žele prekogranično trgovati. Ta pravila moraju biti svrsishodna i ići u korak s tehnološkim i pravnim okruženjem koje se mijenja. Naš će se rad morati posebno usredotočiti na izazove koje predstavljaju, primjerice, kolektivna pravna zaštita, zlonamjerne tužbe usmjerene protiv javnog sudjelovanja (SLAPP), transakcije u internetskom okruženju i upotreba umjetne inteligencije.

Daljnja digitalizacija sudskih postupaka može državama članicama, građanima, kao i poduzećima, posebno MSP-ovima, omogućiti veću produktivnost i uštedu troškova te istodobno doprinijeti jačanju jedinstvenog tržišta i uspostavi istinskog europskog pravosudnog područja. Budem li potvrđen, namjeravam predstaviti novu strategiju za digitalno pravosuđe kako bi se pravosudnim djelatnicima pružili najsuvremeniji digitalni alati, uključujući promicanje umjetne inteligencije za veću učinkovitost pravosuđa, imajući na umu potrebu za potpunim poštovanjem temeljnih prava i vrijednosti EU-a. To će ići ruku pod ruku s pravosudnim osposobljavanjem u svrhu poboljšanja digitalnih vještina. Namjeravam raspravljati s vama, kao i s državama članicama i dionicima, o tome kako to postići. Točno je da je za taj rad, na nacionalnoj razini i razini EU-a, potrebno osigurati odgovarajuće resurse kako bi se pružila potpora pravosudnoj izobrazbi te poboljšali pristup pravosuđu i pravosudna suradnja.

7. 28. režim (poduzeća)

U nedavno objavljenom Draghijevom izvješću naslovljenom „Budućnost europske konkurentnosti” predlaže se uspostava novog pravnog statuta na razini EU-a za inovativna start-up poduzeća, „inovativno europsko poduzeće” (IEC), koje bi imalo jedinstveni digitalni identitet valjan u EU-u. Takva bi poduzeća imala koristi od niza pravnih aranžmana, uključujući usklađena pravila o pravu trgovačkih društava i nesolventnosti. Čini se da se koncept IEC-a u Vašem mandatnom pismu razmatra u okviru najave takozvanog 28. režima za inovativna poduzeća, koji bi doveo do stvaranja dodatnog, neobveznog pravnog okvira koji bi poduzeća diljem EU-a mogla odabrati i koji bi omogućio prevladavanje trenutačne rascjepkanosti zbog postojanja 27 nacionalnih sustava.

U okviru tog 28. režima države članice sudionice mogle bi uskladiti ključna područja kao što su pravo trgovačkih društava, stečajno pravo, radno pravo i oporezivanje, te ponuditi trgovačkim društvima dosljedno prekogranično pravno okruženje. Taj bi sustav funkcionirao usporedo s postojećim nacionalnim okvirima, čime bi se osigurao neobvezan i jedinstven skup pravila koje bi poduzeća mogla dobrovoljno odabrati ako to smatraju povoljnijim.

Kako biste uspjeli ostvariti 28. režim, morate i. djelovati kako biste povećali konkurentnost i produktivnost; ii. osigurati da konačni zakonodavni akt zaista doprinosi pojednostavnjenju za poduzeća, da bude privlačan i da ga poduzeća doista odabiru, da donosi istinsku dodanu vrijednost postojećem zakonodavnom okviru i da se njime osigurava korelacija s prijedlozima u postupku donošenja, kao što je prijedlog direktive iz prosinca 2022. o usklađivanju dijela materijalnog prava o nesolventnosti; iii. razmotriti treba li prijedlog direktive o usklađivanju određenih aspekata materijalnog prava o nesolventnosti iz prosinca 2022. zamijeniti novim prijedlogom kojim bi se obuhvatili i IEC-i; iv. pojasniti bi li se 28. režim trebao odnositi na poduzeća općenito ili samo na inovativna poduzeća; osim toga, v. riješiti prigovore država članica koji su u prošlosti doveli do neuspjeha sličnih inicijativa. Ako se potvrdi vaše imenovanje povjerenikom, kako namjeravate sve to postići?

Drago mi je da postoji snažna politička volja za produbljanjem jedinstvenog tržišta kako bi se olakšalo poslovanje, uklonile prepreke i potpuno iskoristila veličina tržišta s 450 milijuna potrošača. Budem li potvrđen, jedan od mojih prioritetnih ciljeva, u skladu s političkim smjernicama, bit će da doprinesem konkurentnosti EU-a i cilju jednostavnijeg i bržeg poslovanja u Europi, s posebnim naglaskom na smanjenju administrativnog opterećenja. Kao dio važne inicijative pripremit ću poseban prijedlog o pravnom statusu poduzeća na razini EU-a – 28. režim – kako bih pomogao inovativnim poduzećima da rastu.

Takav 28. režim poduzećima bi pružio izbor da svoje aktivnosti obavljaju na cijelom jedinstvenom tržištu na temelju pravnog statusa na razini EU-a umjesto preuzimanja nacionalnih pravnih oblika u državama članicama u kojima bi htjela poslovati. 28. režim trebalo bi shvatiti kao jedan od elemenata šireg skupa mjera potrebnih za poticanje inovacija, konkurentnosti i produktivnosti gospodarstva EU-a. Mjere povezane s tim 28. režimom, koje se ne odnose samo na pravni oblik trgovačkog društva, mogle bi se odnositi, na primjer, na pristup tržištima, financiranje, vještine, pokriće osiguranja, pravila o ugovorima, oporezivanje i nesolventnost kako bi se obuhvatili svi najvažniji aspekti korporativne djelatnosti za takva poduzeća. Manja poduzeća s manje financijskih i ljudskih resursa imala bi razmjerno veće koristi kad je riječ o snalaženju u fragmentiranom pravnom okruženju.

Svjestan sam da su raniji pokušaji uspostave statusa europskog poduzeća bili teški. Međutim, pravna stečevina EU-a u području prava trgovačkih društava znatno se razvila od 2019. pa je omogućeno da neki postupci budu u potpunosti dostupni na internetu (osnivanje trgovačkog društva, registracija podružnica i podnošenje obveznih informacija poslovnim registrima), omogućena je primjena načela „samo jednom” pri osnivanju društava kćeri i podružnica u drugim državama članicama te usklađeni postupci za prekograničnu mobilnost trgovačkih društava iz EU-a (tj. prekogranična spajanja, podjele i preoblikovanja), uključujući zaštitne mjere za radnike i protiv zlorabe. Tim se promjenama rješavaju neka pitanja koja su onemogućila prethodne inicijative, što bi moglo olakšati postizanje dogovora o novom 28. režimu.

Želio bih razraditi već postojeća rješenja kao što su jedinstveni identitet za poduzeća s pomoću europskog jedinstvenog identifikatora koji se temelji na jedinstvenoj registraciji i novoj usklađenoj višejezičnoj digitalnoj

potvrdi o podacima o trgovačkom društvu iz EU-a koja se može upotrebljavati u svim prekograničnim situacijama i koja je kompatibilna s europskom lisnicom za digitalni identitet. Taj je pristup u skladu s pozivom iz Draghijeva izvješća. Pri pripremi prijedloga bit će važno osigurati usklađenost s drugim inicijativama za potporu inovativnim poduzećima najavljenima u političkim smjernicama ili mandatnim pismima mojih kolega, kao što su Europski akt o inovacijama ili najavljena strategija jedinstvenog tržišta. Radujem se suradnji s drugim povjerenicima na ostvarenju tog cilja.

Bez obzira na postojeći zamah, trebali bismo pažljivo razmotriti koja se pitanja mogu učinkovito riješiti u okviru 28. režima. Jedno od ključnih pitanja koje treba razmotriti bit će područje primjene 28. režima, odnosno bi li on trebao biti dostupan svim poduzećima ili samo inovativnim poduzećima, a uvjeti za ostvarivanje koristi od takvog statusa u svakom bi slučaju trebali biti jasni. Jasno je da je o tom pitanju potrebno detaljnije raspraviti s Europskim parlamentom, poslovnom zajednicom, socijalnim partnerima, državama članicama i drugim dionicima u okviru savjetovanja na visokoj razini o programu Pravosuđe za rast. To će nam omogućiti da utvrdimo s kojim se problemima poduzeća, a posebno inovativna poduzeća, suočavaju na jedinstvenom tržištu i kako ih najbolje riješiti.

Kad je riječ o nesolventnosti, fragmentiranost prava o nesolventnosti u državama članicama doista je jedna od glavnih prepreka istinskoj uniji tržišta kapitala. Ona trgovačkim društvima onemogućuje prekogranično ulaganje i pristup kapitalu pod najpovoljnijim uvjetima. Prijedlogom Komisije iz 2022., kao važnim elementom Akcijskog plana za uniju tržišta kapitala, trenutačna situacija nastoji se riješiti ciljanim usklađivanjem. Uvjeren sam da će se prijedlogom poboljšati situacija za sva poduzeća, velika i mala, jer je usklađivanje neophodno na svim razinama. Od posebne će koristi biti novoosnovanim poduzećima zahvaljujući predloženom pojednostavnjenom postupku u slučaju nesolventnosti za mala poduzeća. Europsko vijeće je u travnju 2024. taj prijedlog odredilo kao prioritet te je pozvalo na njegovo brzo donošenje. Slažem se s tom procjenom i zalagat ću se za brz napredak u pregovorima. Nadam se da će i Parlament uskoro donijeti mišljenje kojim se podupire prijedlog.

8. Digitalne politike

Deveti parlamentarni saziv obilježilo je donošenje brojnih akata u digitalnom području: Akt o umjetnoj inteligenciji, Akt o digitalnim uslugama, Akt o digitalnim tržištima, Akt o podacima itd. U okviru svoje nadležnosti u području građanskog i postupovnog prava te prava intelektualnog vlasništva, Odbor za pravna pitanja dao je važna mišljenja o tim predmetima. Nadalje, bio je nadležan za Uredbu o e-Codexu (Uredba (EU) 2022/850), za paket o digitalizaciji pravosuđa (Direktiva (EU) 2023/2843 i Uredba (EU) 2023/2844) i za reviziju Direktive o odgovornosti za proizvode (2022/0302(COD)) kako bi se prilagodila kružnom i digitalnom gospodarstvu. Osim redovitih provjera primjerenosti pravnih instrumenata na snazi, još mnogo toga treba učiniti, primjerice u pogledu digitalnog nasljeđivanja, pametnih ugovora i decentraliziranih autonomnih organizacija, virtualnih svjetova te, posebno s obzirom na Rezoluciju Europskog parlamenta od 20. listopada 2020. s preporukama Komisiji o sustavu građanskopravne odgovornosti za umjetnu inteligenciju (2020/2014(INL)), Komisijin Prijedlog direktive o odgovornosti za umjetnu inteligenciju.

Koje mjere namjeravate uvesti kako biste proveli navedeno zakonodavstvo, uklonili preostale regulatorne praznine i osigurali digitalnu pravednost i poštovanje prava građana te da se poduzeća i nacionalne uprave ne sputavaju administrativnim opterećenjima i birokracijom?

Točno je da su posljednjih godina doneseni revolucionarni novi zakoni u digitalnoj sferi. Zahvaljujući tome EU ima vodeću ulogu, pruža sigurnost i omogućuje inovacije kojima se zadržava pristup EU-a utemeljen na vrijednostima i usmjeren na čovjeka. Došlo je vrijeme da se to pretvori u stvarne koristi za ljude i poduzeća. Provedba nedavno donesenog skupa digitalnih pravila EU-a bit će prioritet nove Komisije i donijet će znatna i konkretna poboljšanja.

Kako bih podržao provedbu Akta o podacima, poduprijet ću rad na Preporuci o oglednim ugovornim klauzulama za razmjenu podataka i računalstvo u oblaku koji bi trebao završiti sljedeće godine. Te dobrovoljne ogledne klauzule pomoći će poduzećima, posebno MSP-ovima, u primjeni Akta o podacima. Važno je pratiti kako te klauzule doprinose europskoj podatkovnoj uniji i ustanoviti je li potrebno daljnje djelovanje u pogledu razmjene podataka.

Kako bi se pridonijelo potpunoj primjeni Akta o umjetnoj inteligenciji u području pravosuđa, potrebno je provesti niz mjera i, budem li potvrđen, namjeravam se usredotočiti na ta područja. Države članice trebaju ciljane smjernice za razvrstavanje različitih alata u kategorije rizika iz Akta o umjetnoj inteligenciji i usklađivanje s njegovim zahtjevima. Razmjenom najboljih primjera iz prakse, razvojem paketa instrumenata i ciljanim financiranjem

pomoglo bi se pravosudnim tijelima u državama članicama da učinkovito upotrebljavaju alate umjetne inteligencije.

Međutim, utvrđeni su određeni nedostaci u pravnom okviru, posebno u pogledu odgovornosti za štetu koju prouzroči umjetna inteligencija. S obzirom na zaključenje pregovora o Direktivi o odgovornosti za proizvode, obvezujem se da ću pomno razmotriti razloge za postojeća razilaženja među suzakonodavcima u pregovorima o Prijedlogu direktive o odgovornosti za umjetnu inteligenciju. U tome će mi uvelike pomoći rezolucija Parlamenta i nedavna studija.

Kako bi se poduprli inovativni digitalni poslovni modeli u kojima se upotrebljavaju rješenja umjetne inteligencije za ugovaranje i pametni ugovori, potrebno je analizirati kako na najbolji način uzeti u obzir UN-ov predložak zakona o automatiziranim ugovorima iz 2024. te treba li to učiniti na razini EU-a ili na nacionalnoj razini.

U području zaštite potrošača novo digitalno zakonodavstvo donijelo je znatna poboljšanja. Međutim, i dalje postoji niz nedostataka, kako je istaknuto u nedavnoj provjeri prikladnosti prava o zaštiti potrošača u pogledu digitalne pravednosti. Budem li potvrđen, namjeravam ukloniti te nedostatke predlaganjem Akta o digitalnoj pravednosti kako bi se riješila otvorena pitanja povezana s tavnim obrascima, influencerima na društvenim mrežama, dizajnom sučelja između poduzeća i potrošača koji stvara ovisnost i internetskim ugovorima.

Na temelju tekućeg rada Komisije na provedbi inicijative o tehnologiji Web 4.0 i virtualnim svjetovima te vaših prijedloga za rješavanje regulatornih pitanja u međunarodnom privatnom i građanskom pravu o virtualnim svjetovima, radujem se raspravi s vama o tome kako osigurati da se virtualni svjetovi mogu razvijati uzimajući u obzir vrijednosti, načela i temeljna prava EU-a. Pratit ću pitanje digitalnog nasljeđa, koje je uglavnom uređeno nacionalnim pravom, i procijeniti postoji li potreba da se ono uredi pravilima EU-a, među ostalim u kontekstu Uredbe o nasljeđivanju.

Pitanja Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove

9. Temeljna prava, civilno društvo i zaštita podataka

Kao povjerenik nadležan za praćenje primjene Povelje o temeljnim pravima, kako ćete surađivati s državama članicama kako biste osigurali promicanje i poštovanje temeljnih prava, među ostalim provedbom relevantne sudske prakse Suda EU-a i Europskog suda za ljudska prava? Predviđate li daljnje mjere za povezivanje mogućih povreda Povelje i povreda načela demokracije i proračuna EU-a? Hoćete li sudjelovati u godišnjem izvješćivanju Europskog parlamenta o primjeni Povelje? Koje mjere namjeravate poduzeti kako bi se poboljšala zaštita prostora za građansko djelovanje, među ostalim putem potprograma Vrijednosti Unije u okviru programa Građani, ravnopravnost, prava i vrijednosti te nove platforme civilnog društva predviđene u Vašem mandatnom pismu? Kako planirate osigurati učinkovitost i transparentnost financiranja civilnog društva sredstvima EU-a? Uzimajući u obzir nedavnu presudu Suda u predmetu Eulex Kosovo, koja je vaša strategija za dovršetak pristupanja EU-a Europskoj konvenciji o ljudskim pravima?

Kako ćete osigurati da Agencija EU-a za temeljna prava dobije resurse koji su joj potrebni za obavljanje svih zadaća u okviru njezina mandata? Hoćete li se obvezati na sustavno savjetovanje s Agencijom za temeljna prava u izradi zakonodavstva i provedbi procjena učinka u područjima koja se tiču temeljnih prava ili utječu na njih?

Zaštita podataka jedno je od temeljnih prava u pravnom poretku EU-a, a Opća uredba o zaštiti podataka najmoćniji je alat EU-a za njezinu zaštitu. Općenito, kako gledate na provedbu Opće uredbe o zaštiti podataka, posebno u prekograničnim slučajevima? Kakav je, prema Vašem mišljenju, odnos između provedbe Opće uredbe o zaštiti podataka i provedbe drugih digitalnih zakona EU-a, kao što su Akt o digitalnim uslugama, Akt o digitalnim tržištima i Akt o umjetnoj inteligenciji? Kad je riječ o umjetnoj inteligenciji, kako bi, prema vašem mišljenju, trebao izgledati odnos između zaštite temeljnih prava i poticanja inovacija? Smatrate li da zakonodavstvo EU-a o zaštiti podataka učinkovito ispunjava svoj cilj u današnje vrijeme ili smatrate da je to pitanje potrebno razmotriti? S obzirom na prethodne bojazni Parlamenta u pogledu nekoliko odluka Europske komisije o primjerenosti i niz relevantnih presuda Suda EU-a, koji su vaši planovi u pogledu međunarodnog protoka osobnih podataka? Kako planirate riješiti te probleme, uzimajući u obzir važnost globalnog protoka podataka za poduzeća iz EU-a? Kako vidite ulogu Komisije u promicanju međunarodne suradnje u području zaštite osobnih podataka?

Budem li potvrđen kao povjerenik za demokraciju, pravosuđe i vladavinu prava, smatram da je moja zadaća osigurati da svaki građanin EU-a, bez obzira na to gdje živi u EU-u, uživa ista temeljna prava čija su osnova vrijednosti koje moraju biti u središtu našeg rada: ravnopravnost, nediskriminacija, uključivanje, ljudsko dostojanstvo, sloboda i demokracija kako su definirani Poveljom EU-a o temeljnim pravima.

Kako bi se ojačala primjena Povelje o temeljnim pravima u EU-u, Komisija je 2020. izradila strategiju kao odgovor na pozive Europskog parlamenta i država članica na strože praćenje Povelje. To je zajednički izazov za države članice i za EU na čijem ću se rješavanju u potpunosti angažirati budem li potvrđen. Namjeravam u najvećoj mogućoj mjeri iskoristiti postojeće mogućnosti: kontaktne točke država članica za Povelju imaju važnu ulogu u olakšavanju protoka informacija (imenovano je 26 kontaktnih točaka), a Komisija podupire države članice i u prenošenju i provedbi prava EU-a putem stručnih skupina. Nastavit ću podupirati i ulagati u osposobljavanje i resurse za potrebe primjene Povelje, među ostalim u suradnji s Agencijom za temeljna prava, od čega će koristiti imati nacionalni stručnjaci i službenici.

Najvažnije je za početak znati kakva je situacija. Od 2021. godišnja izvješća o primjeni Povelje pružaju pregled različitih tematskih područja od strateške važnosti za temeljna prava, s naglaskom na primjenjivo pravo i politiku EU-a te postignuća i izazove na razini EU-a i u državama članicama. Nastavit ću predstavljati ta godišnja izvješća Parlamentu i s vama razgovarati o postignućima i problemima utvrđenima u pojedinim područjima politike, kao i o rezoluciji koju svake godine donosite o stanju temeljnih prava u EU-u. To bi bila važna tema u mojem godišnjem izvješću o provedbi.

Smatram da praćenje Povelje trebamo promatrati i u širem kontekstu. Primjena Povelje sastavni je dio Komisijina općeg praćenja provedbe prava EU-a u državama članicama i usklađenosti s presudama Suda. Većina temeljnih prava iz Povelje odgovara pravima sadržanima u Europskoj konvenciji o ljudskim pravima Vijeća Europe. Zbog toga se od 2023. u izvješćima o vladavini prava razmatra stopa izvršenja najvažnijih presuda Europskog suda za ljudska prava. Iako praćenje izvršenja presuda Europskog suda za ljudska prava nije na Komisiji, nego na tijelima Vijeća Europe, stupanj izvršenja tih presuda pokazatelj je funkcioniranja vladavine prava, posebno ako se i dalje ne rješavaju strukturni ili sustavni problemi.

Naposljetku, kad je riječ o proračunu EU-a i poštovanju temeljnih prava, horizontalni uvjet koji omogućuje učinkovitu primjenu i provedbu Povelje osigurava da se sredstva EU-a troše uz potpuno poštovanje Povelje. U političkim smjernicama ističe se da bi sljedeći proračun u okviru VFO-a trebao imati veći učinak, uzimajući u obzir načine na koje bi se različite vrste poticaja mogle pojačati. U smjernicama se potvrđuje da je poštovanje vladavine prava nužan uvjet za sredstva EU-a. Osiguravanje usklađenosti između proračunskih instrumenata i povezanih mjera bit će važno pitanje, stoga ću surađivati s kolegama povjerenicima kako bih istražio kako najbolje povećati učinak.

Organizacije civilnog društva i borci za ljudska prava imaju važnu ulogu u zaštiti i promicanju EU-ovih vrijednosti temeljnih prava, vladavine prava i demokracije. Budem li potvrđen, intenzivirat ću rad Komisije kako bi se uspostavio poticajan prostor za građansko djelovanje u Europi, među ostalim ciljanim financiranjem za potporu i zaštitu aktera civilnog društva. Uloga organizacija civilnog društva i boraca za ljudska prava od presudne je važnosti za dobro funkcioniranje naših demokracija te za promicanje i zaštitu zajedničkih vrijednosti EU-a sadržanih u Ugovorima EU-a i Povelji o temeljnim pravima, čime se doprinosi zaštiti vladavine prava na terenu. Međutim, postoje dokazi da se u cijelom EU-u smanjuje prostor za djelovanje civilnog društva. Pojačat ću suradnju s organizacijama civilnog društva i borcima za ljudska prava, među ostalim putem Platforme civilnog društva radi potpore sustavnijem civilnom dijalogu o pitanjima koja se odnose na vrijednosti EU-a. Tako ću osigurati jedinstveni okvir za sudjelovanje u nizu politika EU-a. Razmotrit ću i načine na koje možemo snažnije strateški uključiti civilno društvo u rad Komisije na smislen i učinkovit način, među ostalim u okviru rada na europskom štitu za zaštitu demokracije.

Osim toga, razmotrit ću kako potporu koju pružamo za promicanje prava i vrijednosti uz daljnje osnaživanje civilnog društva učiniti stabilnijom i dugoročnijom. Na primjer, mogli bismo se pozabaviti pitanjem postojećih i ponekad preklapajućih sustava za praćenje okruženja u kojem ti akteri djeluju na nacionalnoj razini i bliskije surađivati s državama članicama na boljoj zaštiti okruženja u kojem organizacije civilnog društva i borci za ljudska prava djeluju na nacionalnoj razini i na razini EU-a.

Iz programa Građani, ravnopravnost, prava i vrijednosti (CERV) pruža se potpora organizacijama civilnog društva i borcima za ljudska prava, posebno u okviru njegova potprograma Vrijednosti Unije. Potreban je i temeljit sustav upravljanja rizikom i praćenja rizika u svakoj fazi postupka – odabiru, provedbi i evaluaciji – kao i tijekom životnog ciklusa svakog projekta, a dio njegova učinka proizlazi iz otvorenosti i transparentnosti njegova funkcioniranja. Također je važno osigurati da financijska sredstva iz tih programa ne dođu u krive ruke.

Kad je riječ o pristupanju EU-a Europskoj konvenciji o ljudskim pravima, presuda Eulex Kosovo od 10. rujna 2024. važan je korak koji je EU približio tom cilju. Presudom su dodatno pojašnjeni aspekti zajedničke vanjske i sigurnosne politike pa ćemo morati s državama članicama raspraviti o njihovim posljedicama. Predstoji još mnogo

koraka, uključujući mišljenje Suda Europske unije o potpunoj usklađenosti revidiranog sporazuma s Ugovorima, odobrenje Vijeća, suglasnost Europskog parlamenta i odobrenje država članica u skladu s njihovim ustavnim odredbama. Međutim, smatram da smo bliži nego ikad prije dosezanju te ključne etape za zaštitu ljudskih prava u Europi i raduje me prilika da dam svoj doprinos ostvarenju tog cilja.

Smatram da se Agencija za temeljna prava (FRA) pokazala važnom u cjelokupnom radu na podupiranju temeljnih prava. Trebali bismo se i dalje oslanjati na vrijedno stručno znanje Agencije za temeljna prava pri provedbi procjena učinka i pripremi inicijativa kako bi prijedlozi Komisije ispunjavali najviše standarde temeljnih prava. Također pozdravljam činjenicu da sve institucije mogu zatražiti savjet Agencije za temeljna prava kako se zakonodavstvo bude razvijalo.

Kad je riječ o zaštiti podataka, djelotvorna provedba pravila EU-a jamstvo je temeljnog prava na zaštitu osobnih podataka u EU-u. Odlučan sam raditi na provedbenim mjerama u prekograničnim predmetima velikih razmjera, u kojima su pogođeni osobni podaci milijuna Europljana. Zbog toga se radujem suradnji sa zakonodavcima na brzom donošenju Komisijina prijedloga postupovnih pravila za Opću uredbu o zaštiti podataka (GDPR). Njima bi se pomoglo tijelima za zaštitu podataka da strogo i učinkovito provode Opću uredbu o zaštiti podataka u velikim, složenim slučajevima, čime bi se doprinijelo postizanju konsenzusa o ključnim pitanjima u ranoj fazi predmeta. Tijelima za zaštitu podataka bilo bi lakše brzo zaključiti predmete povrede, pozvati osobe koje krše pravila na odgovornost i pružati pravne lijekove pojedincima.

Kako je navedeno u mojem mandatnom pismu, pobrinut ću se da Opća uredba o zaštiti podataka ostane usklađena s digitalnom transformacijom i da odgovara na promjenjive potrebe, uključujući sigurnost i konkurentnost.

EU je donio niz inicijativa usmjerenih na oblikovanje digitalne budućnosti Europe. Svaka od tih novih inicijativa ima poseban cilj, primjerice razvoj sigurnog okruženja na internetu ili pravednijih i konkurentnijih digitalnih tržišta. Nijedna od tih inicijativa nije usmjerena na reguliranje obrade osobnih podataka kao glavnog cilja i jasno je da je Opća uredba o zaštiti podataka i dalje temelj digitalnog regulatornog okvira EU-a za obradu osobnih podataka. S druge strane, u nekim slučajevima te nove inicijative dopunjuju Opću uredbu o zaštiti podataka ili pojašnjavaju kako bi se ona trebala primjenjivati u određenom području pa je nužno zajamčiti dosljednost i usklađenost, među ostalim u provedbi i izvršenju tih pravila. Stoga smatram da trebamo intenzivniju suradnju provedbenih tijela. U tom se pogledu provodi nekoliko inicijativa. Europski odbor za zaštitu podataka (EDPB) aktivno doprinosi radu na Aktu o digitalnim tržištima. Iako su sve to pozitivni pomaci, dodatno bih razmotrio kako poticati strukturiraniju i učinkovitiju suradnju, posebice u situacijama u kojima postoji više regulatora. Spremam sam podržati sve mjere za dosljednu i komplementarnu primjenu i provedbu cijelog skupa digitalnih pravila, a istodobno očuvati nadležnost odgovarajućih provedbenih tijela.

Opća uredba o zaštiti podataka pokazala se uspješnom kao izvor inspiracije za mnoge nove zakone o privatnosti u svijetu i nudi nove mogućnosti za razvoj alata za siguran prijenos podataka, uključujući nove odluke o primjerenosti, u potpunosti u skladu sa zahtjevima koje je utvrdio Sud EU-a i razradio Europski odbor za zaštitu podataka. Međunarodni protok podataka ključan je element digitalne transformacije našeg društva i sve globalnijeg digitalnog gospodarstva. Poštovanje privatnosti preduvjet je za stabilan, siguran i konkurentan protok komercijalnih podataka i omogućuje suradnju u područjima kao što su izvršavanje zakonodavstva, pravosudna suradnja, regulatorna suradnja i istraživanje. Zato namjeravam intenzivirati tekuće pregovore s trećim zemljama, primjerice Brazilom i Kenijom, te razmotriti mogućnost pokretanja pregovora s drugim međunarodnim partnerima koji su nedavno donijeli zakone o zaštiti podataka s visokom razinom zaštite. Poticat ću i pouzdane prijenose s međunarodnim organizacijama donošenjem odluka o primjerenosti i/ili razvojem drugih mehanizama prijenosa predviđenih Općom uredbom o zaštiti podataka.

Pobrinut ću se da se odluke o primjerenosti donose tek nakon temeljite procjene jesu li ispunjeni svi relevantni pravni zahtjevi, a osobito da ispitanici djelotvorno ostvaruju svoja prava pred neovisnim nadzornim tijelima i sudovima, među ostalim u pogledu pristupa vlade podacima. Jedan od mojih prioriteta bit će promicanje međunarodne konvergencije prema visokim standardima zaštite. Alati i forumi, kao što su Komisijina „Akademija za zaštitu podataka” ili nedavno pokrenuta „Mreža za primjerenost”, mogli bi imati važnu ulogu u promicanju razmjene informacija, iskustava i najboljih primjera iz prakse između EU-a i stranih partnera.

10. Vladavina prava i sloboda medija

Kao povjerenik zadužen za vladavinu prava, koji je vaš plan za jačanje utjecaja godišnjeg izvješća o vladavini prava i na koji način ćete se baviti pitanjem utjecaja vladavine prava na funkcioniranje jedinstvenog tržišta? Što mislite o pozivu Parlamenta da se opseg godišnjeg izvješća o vladavini prava proširi na sve vrijednosti navedene u članku 2. UEU-a i da se uspostavi mehanizam EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava koji bi bio uređen međuinstitucijskim sporazumom? Kojim biste konkretnim mjerama poduprli poziv Parlamenta na nastavak održavanja saslušanja na temelju članka 7. UEU-a u slučaju Mađarske i razmatrate li predlaganje reforme tog postupka? Jeste li predani korištenju svih alata za prisilnu provedbu, osobito ubrzanih postupaka zbog povrede, zahtjeve za privremenu pravnu zaštitu pred Sudom Europske unije i sustavno daljnje djelovanje u vezi s neprovođenjem presuda Suda EU-a? Kako planirate ojačati primjenu Uredbe o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava i usklađenost s drugim relevantnim zakonodavnim aktima? Kakvo je Vaše stajalište u pogledu ispunjenja ključnih etapa povezanih s vladavinom prava iz planova za oporavak i otpornost različitih država članica kao uvjeta za isplatu financijskih sredstava i kako ćete osigurati da se sredstva odmrzavaju samo ako su ti uvjeti ispunjeni? Kako biste se koordinirali s drugim povjerenicima (npr. za proračun) nadležnima za primjenu tih uvjeta i kako namjeravate ojačati dimenziju vladavine prava u sljedećem VFO-u?

Koji su vaši planovi za daljnje jačanje zaštite neovisnih medija, novinara i aktivista za ljudska prava? Koje mjere predviđate kako bi se osigurala provedba Europskog akta o slobodi medija, među ostalim u pogledu zaštite novinarskih izvora i povjerljive komunikacije od intruzivnog nadzora? Hoćete li podnijeti zakonodavni prijedlog kako bi se osiguralo da javni i privatni subjekti intruzivne alate za nadzor upotrebljavaju u skladu s demokratskim standardima, načelima vladavine prava i Poveljom, kao što je preporučio EP? Koje će ključne prijedloge sadržavati europski štit za zaštitu demokracije, među ostalim u pogledu zaštite integriteta demokratskih procesa i izbora u EU-u? Hoćete li razmotriti predlaganje zakonodavstva kojim bi se područje primjene Direktive o strateškim tužbama protiv javnog sudjelovanja proširilo na sve slučajeve strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja (među ostalim u okviru kaznenog prava)?

Vladavina prava, temeljna prava i demokracija temeljne su vrijednosti naše Unije, koje u današnjem svijetu svi trebamo promicati, podupirati i braniti. Kako je navedeno u političkim smjernicama, naša budućnost ovisit će o snažnoj demokraciji i obrani vrijednosti koje nam omogućuju ostvarivanje naših prava i sloboda. Budem li potvrđen kao povjerenik, nastavit ću intenzivno raditi na zaštiti naše demokracije i očuvanju naših vrijednosti, u bliskoj suradnji s izvršnom potpredsjednicom za tehnološki suverenitet, sigurnost i demokraciju te drugim odgovornim povjerenicima i institucijama EU-a.

Smatram da je izvješće o vladavini prava jedna od najvažnijih komponenti našeg paketa instrumenata za vladavinu prava. Sustavnim i objektivnim praćenjem stanja vladavine prava u svim državama članicama pridonosimo tome da države članice i cijeli EU-u budu spremniji suočiti se s problemima u tom području. Izvješće je imalo očito pozitivan utjecaj, a njegove preporuke sve više potiču konkretne reforme u državama članicama u svim njegovim područjima primjene. To vrijedi i za zemlje proširenja koje su uključene i ubuduće će biti uključene u postupak izrade izvješća o vladavini prava jer se time omogućuje da se reforme poduzete u razdoblju prije pristupanja dugoročno održe. To se može dodatno ojačati i konsolidirati, među ostalim boljom povezanošću sa sredstvima EU-a i detaljnijim ciklusom izvješćivanja.

Budem li potvrđen, blisko ću surađivati s povjerenikom za proračun, borbu protiv prijevara i javnu upravu na jačanju veze između financijske potpore i preporuka za države članice iz izvješća o vladavini prava te na daljnjoj potpori reformama vladavine prava na način da se osigura da se sredstva EU-a mogu namijeniti nacionalnim mjerama, primjerice za borbu protiv korupcije i zaštitu financijskih interesa EU-a.

U potpunosti podupirem i cilj dodavanja dimenzije jedinstvenog tržišta u izvješće o vladavini prava, naveden u političkim smjernicama. Vladavina prava nije samo teorija, nego ima konkretan utjecaj na živote građana u demokraciji. Ima golem utjecaj i na naš prosperitet. Djelotvorni pravosudni sustavi, borba protiv korupcije i kvalitetno donošenje propisa unutar sustava provjere i ravnoteže nisu samo bitni za zaštitu temeljnih prava i demokracije, već imaju izravnu gospodarsku važnost i utječu na ulaganja, konkurentnost i radna mjesta. Stoga je opravdano usmjeriti veću pažnju na pitanja vladavine prava koja utječu na poduzeća koja posluju na jedinstvenom tržištu.

Izvješće je bilo i nastavit će biti djelotvorno jer je utemeljeno i ciljano. S obzirom na već široko područje primjene koje je sad prošireno jačanjem aspekta jedinstvenog tržišta, svako daljnje proširenje na temeljna prava ili druge vrijednosti iz članka 2. UEU-a trebalo bi pažljivo ispitati. Budem li potvrđen, razmotrit ću s Europskim parlamentom kako možemo surađivati u području temeljnih prava, posebice u pogledu jačanja primjene Povelje (vidjeti prethodni odgovor).

Bliska suradnja s Europskim parlamentom i njegovim odborom LIBE u području zaštite i promicanja vladavine prava, temeljnih prava i demokracije nužna je za daljnji angažman na razini EU-a. Budem li potvrđen, spreman sam istražiti načine za intenziviranje naše suradnje i povezivanje različitih područja rada. Mogli bismo, na primjer redovito razmjenjivati mišljenja o raznim izvješćima i inicijativama o vrijednostima EU-a. Još jedan prijedlog je kontaktna skupina u kojoj bi se redovito raspravljalo o kretanjima u području vladavine prava, i s Vijećem.

Budem li potvrđen kao povjerenik, pobrinut ću se da se svi instrumenti kojima raspoložemo za jačanje i zaštitu vrijednosti EU-a primjenjuju u potpunosti sinergiji i dosljedno.

Potpuno se zalažem za djelotvornu provedbu i izvršavanje prava EU-a, ako je potrebno i putem postupka zbog povrede. Nadređenost prava EU-a i poštovanje presuda Suda EU-a temeljna su načela pravnog poretka EU-a koja moramo u potpunosti poštovati.

Podupirem i djelotvorniju primjenu članka 7. UEU-a, a ako budem potvrđen, nastavit ću redovito izvješćivati Vijeće o stanju u Mađarskoj u okviru tekućeg postupka iz članka 7. stavka 1. UEU-a sve dok se ne riješe pitanja iznesena u obrazloženom prijedlogu Parlamenta. Vijeće mora osigurati pravedno postupanje s obrazloženim prijedlogom Parlamenta.

Kao što je predsjednica jasno navela u političkim smjernicama, poštovanje vladavine prava preduvjet je za korištenje fondova EU-a. Već imamo moćne alate kojima ćemo to osigurati. Uredba o uvjetovanosti djelotvoran je instrument za zaštitu proračuna EU-a od povreda načela vladavine prava u državama članicama ako Komisija utvrdi da te povrede izravno utječu ili bi mogle dovoljno izravno ozbiljno utjecati na dobro financijsko upravljanje proračunom Unije ili na financijske interese Unije. Mehanizam za oporavak i otpornost, zajedno s horizontalnim uvjetom koji omogućuje provedbu u okviru kohezijske politike, također je važan poticaj reformama za suočavanje s izazovima u području vladavine prava u određenim državama članicama, na temelju rada u okviru europskog semestra i godišnjeg izvješća o vladavini prava. Planovi za oporavak i otpornost u nekim državama članicama sadržavaju „glavne ključne etape” koje se moraju provesti prije priljeva sredstava radi djelotvorne zaštite financijskih interesa Unije, a neke od njih odnose se na reforme vladavine prava.

Budem li potvrđen, blisko ću surađivati s povjerenikom za proračun, borbu protiv prijevara i javnu upravu kako bi sljedeći višegodišnji financijski okvir mogao i dalje jamčiti snažne mjere zaštite vladavine prava. Takve zaštitne mjere temeljit će se na stalnoj primjeni općeg režima uvjetovanosti, a mogu se izvući pouke iz instrumenta NextGenerationEU i iz Mehanizma za oporavak i otpornost, koji je pokazao kako se sredstvima EU-a mogu promicati reforme vladavine prava u državama članicama, kao i iz horizontalnih uvjeta koji omogućuju provedbu. Nastojalo bi se bolje povezati preporuke iz izvješća o vladavini prava s financijskom potporom u okviru proračuna EU-a te istodobno zadržati snažne sinergije i dosljednost u suradnji s državama članicama u okviru europskog semestra.

Kako sam već objasnio u prethodnim odgovorima, zaštita i njegovanje naše demokracije bit će glavni prioritet mojeg mandata, ako budem potvrđen kao povjerenik. Predvodit ću rad na novom europskom štitu za zaštitu demokracije kako bi se uklonili ozbiljni rizici za demokraciju u EU-u. Nadovezujući se na akcijski plan za europsku demokraciju i paket mjera za obranu demokracije te u suradnji s kolegama povjerenicima pod vodstvom izvršne potpredsjednice za tehnološki suverenitet, sigurnost i demokraciju, nastavit ću predano raditi na suzbijanju inozemnog upletanja, manipuliranja informacijama i dezinformacija, zaštiti pravednosti i integriteta izbora, jačanju demokratskog sustava provjere i ravnoteže, podupiranju izgradnje naše društvene otpornosti i pripravnosti te davanju građanima glavne uloge u našoj demokraciji. Možemo poboljšati informiranost o stanju i ojačati kolektivnu sposobnost otkrivanja, analize i proaktivnog suzbijanja prijetnji. Za to je potrebna bolja koordinacija i ustrajnost u prevenciji i omogućivanju građanima da steknu ključne vještine za snalaženje u informacijskom prostoru, kao što su medijska i digitalna pismenost. Trebamo nastojati i unaprijediti suradnju u okviru tijela kao što je europska mreža za suradnju u području izbora te podupirati razvoj operativnih alata i alata za izgradnju kapaciteta kako bi se očuvala pravednost i zaštitio integritet izbora, primjerice zahvaljujući EU-ovu repozitoriju najboljih primjera iz prakse povezanih s izborima, te kako bismo poduzeli mjere za sigurnost političkih kandidata i izabраниh predstavnika.

Novinari, neovisni mediji i borci za ljudska prava imaju važnu ulogu u našim demokracijama jer doprinose zaštiti temeljnih prava i nadziru kršenje vladavine prava. Ako budem potvrđen kao povjerenik, zalagat ću se za njihovu sigurnost i zaštitu. Posebno ću se pobrinuti da države članice prihvate Preporuku o sigurnosti novinara iz 2021. i Preporuku o zaštiti novinara i boraca za ljudska prava od strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja iz 2022. te prema potrebi poduzeti daljnje korake. Pod vodstvom izvršne potpredsjednice za tehnološki suverenitet, sigurnost i demokraciju radit ću na brznoj i pravilnoj provedbi Europskog akta o slobodi medija. Među prvim će mi

prioritetima biti pobrinuti se da je Europski odbor za medijske usluge potpuno funkcionalan, uz posebnu pažnju na pravila o javnim televizijskim kućama, zaštitu novinara i uredničku neovisnost medija, uključujući smjernice za uvođenje zaštitnih mjera protiv proizvoljnog uklanjanja sadržaja koji na internetu objavljuju ugledna medijska poduzeća.

Kad je riječ o dodatnom zakonodavstvu protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja, moj prvi cilj bit će brza i savjesna provedba postojećih instrumenata, tj. kombiniranje snažnih zakonodavnih mjera zaštite novinara i boraca za ljudska prava od strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja u prekograničnim građanskim postupcima s elementima neobvezujućeg prava u skladu s povezanom Preporukom Komisije, koji se primjenjuju na sve vrste postupaka. Provedba tih instrumenata pažljivo se prati i nastaviti će se pratiti. To bi trebalo doprinijeti daljnjim koracima koji bi se mogli poduzeti na razini EU-a kako bi se zaštitili novinari i borci za ljudska prava, u bliskoj suradnji s EU-ovom mrežom kontaktnih točaka za strateške tužbe protiv javnog sudjelovanja koju su uspostavile države članice.

Europski akt o slobodi medija pridonio je rješavanju problema upotrebe intruzivnih alata za nadzor. Predviđa opću zabranu upotrebe intruzivnog softvera za nadzor u uređajima koje koriste pružatelji medijskih usluga, među ostalim novinari, uz usko definirane iznimke i stroge materijalne i postupovne uvjete. Budem li potvrđen, osigurat ću da se primjena te odredbe pomno prati. Kako je Komisija obavijestila Europski parlament u odgovorima na posebne rezolucije, provest će se savjetovanje s državama članicama o nezakonodavnom prijedlogu o upotrebi intruzivnog softvera za nadzor od strane nacionalnih tijela u EU-u, posebno sa stajališta zaštite podataka.

11. Kazneno pravosuđe

Koji će biti vaši glavni prioriteti u području kaznenog pravosuđa? Kako ćete osigurati potpunu provedbu zakonodavnih instrumenata donesenih u prethodnom sazivu, uključujući paket o e-dokazima, i koja će biti vaša uloga u osiguravanju dosljednosti instrumenata kaznenog materijalnog prava? Kako ćete osigurati da kazneno pravosuđe ide ukorak s razvojem digitalnih tehnologija, uključujući umjetnu inteligenciju, kad je riječ o upotrebi novih tehnologija za učinkovitiji kaznenopravni sustav, ali i kad je riječ o potrebi kriminalizacije vrlo ozbiljnih povreda (npr. pravila o zaštiti podataka) do kojih je došlo upotrebom tehnologije?

Koje se mjere mogu poduzeti kako bi se dodatno poboljšala pravosudna suradnja među državama članicama, uz potporu Eurojusta, i kako bi kaznenopravni sustav postao učinkovitiji u borbi protiv kriminala? Jedna od vaših zadaća bit će jačanje europskog uhidbenog naloga; biste li to učinili predlaganjem novog zakonodavnog instrumenta ili inzistiranjem na boljoj primjeni postojećeg pravnog okvira?

Koje konkretne korake planirate poduzeti kako biste ojačali borbu EU-a protiv korupcije i osnažili koordinaciju i sinergije između različitih tijela EU-a i država članica nadležnih za borbu protiv korupcije? Hoćete li predložiti konkretno zakonodavstvo u tom području? Kako namjeravate poduprijeti EPPO, koji se suočava s nizom praktičnih izazova, posebno kadrovskim i proračunskim ograničenjima, koji ugrožavaju njegovu učinkovitost? Hoćete li se obvezati da ćete predložiti reviziju Uredbe o EPPO-u, uključujući proširenje njegovih nadležnosti i, ako je to slučaj, na koja kaznena djela?

Budem li potvrđen, jedan od mojih glavnih prioriteta bit će primjena kaznenog prava na razini EU-a radi djelotvorne zaštite naših građana te zaštite vrijednosti i financijskih interesa EU-a. Želio bih razmotriti mogućnost prikupljanja mišljenja Europskog parlamenta, država članica, nacionalnih tijela i civilnog društva o tome kako dodatno iskoristiti kazneno pravo EU-a za djelotvornu borbu protiv kriminala. U tom ću kontekstu biti spreman dati svoj doprinos i poduprijeti povjerenika za unutarnje poslove i migracije u pripremi europske strategije unutarnje sigurnosti. Osnovni će prioriteti biti olakšavanje dogovora suzakonodavaca o važnim prijedlozima u postupku donošenja, kao što su Direktiva o pravima žrtava i Direktiva o borbi protiv korupcije, uz zadržavanje visoke razine ambicije.

Budem li potvrđen, usredotočit ću se i na djelotvornu i dosljednu provedbu postojećih instrumenata, među ostalim poboljšanim smjernicama i dijalogom ako je primjereno, te u slučaju potrebe postupcima zbog povrede. To će biti dio mojeg godišnjeg izvješća o napretku i pitanjima provedbe. Želio bih izraditi dodatne praktične korake kako bi se državama članicama pomoglo u provedbi, kao što je decentralizirana IT platforma koja se trenutačno uspostavlja u cilju sigurne i pouzdane komunikacije između pravosudnih tijela i/ili pružatelja usluga. Kad je riječ o rješavanju vrlo ozbiljnih povreda pravila o zaštiti podataka upotrebom tehnologije, i Općom uredbom o zaštiti podataka i Direktivom o zaštiti podataka pri izvršavanju zakonodavstva od država članica zahtijeva se da propišu djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće kazne za kršenje tih pravila. Pobrinut ću se da države članice poštuju tu obvezu.

Dva dodatna glavna prioriteta su bolja pravosudna suradnja, među ostalim uz potporu Eurojusta, i učinkovitiji kaznenopravni sustavi u borbi protiv kaznenih djela. Treba uspostaviti sigurne komunikacijske kanale između

nacionalnih tijela i Eurojusta. Pažljivo ću razmotriti rezultate evaluacije koja je u tijeku kako bih utvrdio bi li izmjene Uredbe o Eurojustu pomogle da se iskoristi njezin potencijal. Možemo razmotriti i mogućnost proširenja ovlaštenja Eurojusta za pohranu dokaza povezanih s međunarodnim kaznenim djelima na druga područja kriminala, kao što je organizirani kriminal. Uzet ću u obzir i moguću formalizaciju upotrebe stalnih zajedničkih istražnih timova već testiranih za Međunarodni centar za kazneni progon zločina agresije protiv Ukrajine. Naposljetku, istražit ću s povjerenikom za unutarnje poslove i migracije kako maksimalno iskoristiti mogućnost bliske suradnje Eurojusta i Europol. A

Europski uhidbeni nalog jedan je od EU-ovih najuspješnijih kaznenopravnih instrumenata, a taj se uspjeh mora održati i u promjenjivim okolnostima. Sud EU-a dosad je donio više od 85 presuda o europskom uhidbenom nalogu pa je za stručnjake postalo teško ostati u toku. Izazov predstavlja i veza između europskog uhidbenog naloga i drugih okvirnih odluka, kao što je priznavanje presuda kojima se izriču kazne zatvora i izvršenje tih kazni u drugim državama članicama. Analizirat ću i načine za veću djelotvornost europskog uhidbenog naloga.

Digitalizacija i upotreba tehnologije umjetne inteligencije važni su i za učinkovitost kaznenog pravosuđa te pojednostavnjenje i olakšavanje postupaka, uključujući za pravosudnu suradnju. Upotreba digitalnih tehnologija može smanjiti opterećenje koje suci imaju zbog obavljanja pomoćnih aktivnosti te im omogućiti više vremena da se usredotoče na osnovnu djelatnost. Sljedećih će godina biti važno provesti paket mjera za digitalizaciju. U okviru buduće strategije o upotrebi digitalnih tehnologija u pravosuđu ispitat ću kako poduprijeti države članice u upotrebi umjetne inteligencije i drugih IT alata u području pravosuđa.

Pravosudna suradnja posljednjih je godina napredovala te moramo nastaviti raditi na tome. Osim toga, kaznenopravni sustav EU-a suočava se s izazovima zbog kojih je potrebno djelovati izvan granica Unije. Budem li potvrđen, nastavit ću jačati odnose s trećim zemljama radi lakše pravosudne suradnje u borbi protiv teških kaznenih djela, uključujući trgovinu ljudima, krijumčarenje ljudi i trgovinu drogom.

Korupcija šteti djelotvornom javnom poretku i povjerenju građana u državu i javne institucije. U političkim smjernicama posebno je istaknuto kako bi EU i nacionalna tijela trebali zajednički odgovoriti na taj problem. Budem li potvrđen, dovršetak pregovora o Direktivi o borbi protiv korupcije bit će prvi važan korak u tom području. Izradit ću prvu strategiju EU-a za borbu protiv korupcije, koja će se temeljiti na konsenzusu i opsežnom savjetovanju, osobito s Europskim parlamentom i državama članicama. Aktivnosti Mreže EU-a za borbu protiv korupcije koju je Komisija uspostavila 2023. mogu biti važna osnova. EU bi imao jasan pristup borbi protiv korupcije, u kojoj bi osnovni element bila intenzivnija suradnja između EU-a i država članica te među državama članicama.

Općenito, budem li potvrđen, s povjerenikom za proračun, borbu protiv prijevara i javnu upravu ispitat ću dodatne mogućnosti za dodjelu financijskih sredstava EU-a za provedbu mjera za borbu protiv korupcije, a posebice za njezino sprečavanje.

Kad je riječ o EPPO-u, ako budem potvrđen, pokrenut ću, u skladu s političkim smjernicama i mojim mandatnim pismom, razmatranja o tome jesu li EPPO-u potrebne nove ovlasti za istraživanje aspekata prekograničnog teškog kriminala. U tu ću svrhu nastojati ubrzati evaluaciju Uredbe o EPPO-u koja je u tijeku. Posljednjih je godina proračunsko tijelo znatno povećalo broj osoblja i proračun EPPO-a. Potrudit ću se da Komisija nastavi podupirati EPPO kako bi mogao uspješno ostvarivati svoje važne zadaće te ću na tome blisko surađivati s povjerenikom za proračun, borbu protiv prijevara i javnu upravu.

Pitanja Odbora za proračune

12. U Vašem mandatnom pismu predsjednica vas zadužuje da uspostavite tješnju vezu između preporuka iz izvješća o vladavini prava i financijske potpore u okviru proračuna EU-a. Također poziva na to da se u budućem dugoročnom proračunu predvide snažne mjere za zaštitu vladavine prava.

U tom kontekstu, s obzirom na to da će vaša zadaća biti osiguravanje da poštovanje vladavine prava i dalje bude preduvjet za korištenje fondova EU-a, koje konkretne mjere namjeravate poduzeti kako biste osigurali da se pravodobno i bez odstupanja postupi po preporukama iz izvješća o vladavini prava koje utječu na proračun EU-a te koje ćete radne dogovore uspostaviti za suradnju s povjerenikom za proračun, borbu protiv prijevara i administraciju te hoćete li s Parlamentom podijeliti tekuće procjene o uvjetima koji omogućuju provedbu kohezijske politike?

Poštovanje vladavine prava preduvjet je i nastaviti će biti preduvjet za korištenje fondova EU-a. Uredba o uvjetovanosti i horizontalni uvjet koji omogućuje provedbu Povelje vrlo su pozitivan razvoj trenutnog

višegodišnjeg financijskog okvira. U odgovoru na 10. pitanje iznio sam način na koji moramo produbiti te aktivnosti u skladu s pristupom iz političkih smjernica.

Budem li potvrđen kao povjerenik, blisko ću surađivati s povjerenikom za proračun, borbu protiv prijevара i javnu upravu kako bi i sljedeći višegodišnji financijski okvir obuhvaćao snažne mjere zaštite vladavine prava. Takve zaštitne mjere temeljit će se na stalnoj primjeni općeg režima uvjetovanosti, koji će se primjenjivati na sve fondove, kako je utvrđeno u političkim smjernicama, te će se izvući pouke iz njegove dosadašnje primjene.

Izradili smo sveobuhvatan skup instrumenata koji, premda imaju vlastita pravila i razloge, moraju dobro funkcionirati zajedno. Bit će važno uskladiti te instrumente s povezanim mjerama. Surađivat ću s kolegama povjerenicima kako bismo pronašli načine za pojednostavnjenje njihove primjene te ih učinili djelotvornijima. Izvješće o vladavini prava i njegove preporuke važan su izvor informacija za praćenje pitanja vladavine prava u državama članicama i neizostavni za procjene koje se provode u skladu s Uredbom o uvjetovanosti. Međutim, za predmete koji su u nadležnosti Uredbe o uvjetovanosti, među ostalim ako proizlaze iz Izvješća o vladavini prava, potrebna je procjena povezanosti s proračunom EU-a utemeljena na dokazima u skladu s pravnim zahtjevima i kako je potvrdio Sud EU-a.

Kad je riječ o tekućim procjenama uvjeta koji omogućuju provedbu kohezijske politike, Komisija je prije donošenja odluka pomno procjenjivala te će nastaviti procjenjivati jesu li ispunjeni potrebni preduvjeti. Stoga treba zaštititi prostor nužan za njezin interni postupak odlučivanja. Komisija je svjesna i svoje dužnosti iskrene suradnje s predmetnom državom članicom s obzirom na to da se praćenje ispunjavanja horizontalnih uvjeta koji omogućuju provedbu temelji na stalnom dijalogu i suradnji Komisije s predmetnom državom članicom i s obzirom na političku osjetljivost rasprava o proračunu EU-a. U tom ću okviru, budem li potvrđen, biti spreman surađivati s vama kako bi se omogućio najbolji mogući izravan protok informacija.

Pitanja Odbora za proračunski nadzor

13. U Vašem mandatnom pismu predsjednik vas zadužuje da razvijete pristup EU-a borbi protiv korupcije i da surađujete s povjerenikom za proračun, borbu protiv prijevара i javnu upravu kako bi se osiguralo da se sredstva EU-a mogu iskoristiti za nacionalne mjere za borbu protiv korupcije.

Možete li objasniti kako ćete surađivati s povjerenikom za proračun u pogledu konkretnih mjera koje namjeravate poduzeti te objasniti zašto bi državama članicama trebalo više novca od EU-a za borbu protiv korupcije? Ne bi li bilo poželjno bolje opremiti Ured europskog javnog tužitelja i podupirati države članice na druge načine?

Kako ćete zaštitu jedinstvenog tržišta uključiti u okvir Unije za vladavinu prava? Koje će promjene Komisija provesti kako bi ubrzala postupke zbog povrede protiv država članica jer nisu zaštitile jedinstveno tržište?

Naš je cilj smanjenje svih oblika korupcije, na svim razinama, u svim državama i institucijama EU-a pa čak i izvan EU-a.

Budem li potvrđen kao povjerenik, istražiti ću s povjerenikom za proračun, borbu protiv prijevара i javnu upravu dodatne mogućnosti za dodjelu financijskih sredstava EU-a za provedbu nacionalnih mjera za borbu protiv korupcije i zaštitu financijskih interesa EU-a. Smatram da je to dobar primjer bliske suradnje Komisije i država članica na pitanjima od velike obostrane važnosti: Komisija će pružati savjete, prikupljati dobre primjere iz prakse i pružati sredstva za preventivne mjere i tehničku pomoć. To podrazumijeva i učenje iz iskustva s Mehanizmom za oporavak i otpornost i primjenu horizontalnog uvjeta koji omogućuje provedbu u okviru kohezijske politike, koji su važni poticaji za reforme i ulaganja za rješavanje problema u području vladavine prava, uključujući borbu protiv korupcije. To će biti dio širih nastojanja na razini EU-a da se ojača pristup vladavini prava i borbi protiv korupcije te će biti dopuna čvršćem povezivanju preporuka iz izvješća o vladavini prava koje se odnose na financijsku potporu. Komisija će istovremeno nastaviti podupirati EPPO u obavljanju njegovih važnih zadaća.

Kao što sam naveo u odgovoru na 10. pitanje, u političkim smjernicama izneseno je kako će se izvješće o vladavini prava dalje razvijati. Poštovanje vladavine prava, posebice neovisni, kvalitetni i učinkoviti pravosudni sustavi, pravna sigurnost i jednakost pred zakonom, borba protiv korupcije i dobro donošenje zakonodavstva, koji se procjenjuju u okviru izvješća o vladavini prava za svaku državu članicu, ključne su odrednice poslovnog okruženja koje potiče ulaganja, rast, radna mjesta i inovacije te utječu na dobro funkcioniranje jedinstvenog tržišta. Budem li potvrđen, konsolidirat ću i produbiti analizu u okviru izvješća, tako da se ojača dimenzija jedinstvenog tržišta kako bi se razmotrila pitanja vladavine prava koja utječu na poduzeća, posebno MSP-ove, koja posluju prekogranično.

Podupirem upotrebu svih instrumenata kojima Komisija raspolaže kako bi se suočila s izazovima za jedinstveno tržište i vladavinu prava u svim državama članicama. To uključuje pokretanje postupaka zbog povrede u slučajevima kršenja pravila jedinstvenog tržišta, na primjer zbog neopravdanih državnih intervencija ili zlorabe administrativnih praksi na štetu poduzeća iz drugih država članica. Uz Komisijine provedbene mjere, poduzeća se mogu izravno obratiti nacionalnim sudovima kako bi zaštitila svoje interese. Osim toga, ako su pretrpjela štetu nastalu povredom prava EU-a, mogu zatražiti naknadu štete pred nacionalnim sudovima, u skladu s načelom odgovornosti države. Ako je potrebno tumačenje prava Unije, nacionalni sudovi mogu uputiti Sudu Europske unije zahtjeve za prethodnu odluku u okviru prethodnog postupka iz članka 267. UFEU-a, a ako je riječ o sudovima najviše instance, moraju to učiniti. Podupirat ću izvršnog potpredsjednika za prosperitet i industrijsku strategiju u njegovu važnom radu na produbljanju i konsolidaciji jedinstvenog tržišta.

Pitanja Odbora za kulturu i obrazovanje

14. Sloboda i pluralizam medija ključan su dio demokracije. Međutim, važno je podsjetiti da je, s obzirom na njegovu pravnu osnovu, Europski akt o slobodi medija prije svega usmjeren na uspostavu unutarnjeg tržišta medijskih usluga koje dobro funkcionira i da je snažno povezan s Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama (AVMSD). Nadalje, bavi se sadržajem pružatelja medijskih usluga na vrlo velikim internetskim platformama i uključuje nekoliko odredbi povezanih s procjenom koncentracija na medijskom tržištu, transparentnom i pravednom raspodjelom gospodarskih resursa, uredničkom neovisnošću, neovisnim funkcioniranjem javnih medija i zaštitom novinara. Kako ćete stoga osigurati da provedba Europskog akta o slobodi medija ostane usko povezana s Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama i Aktom o digitalnim uslugama te da se rješava iz perspektive medijske politike?

Europski akt o slobodi medija sastavni je dio medijske politike EU-a i temelji se na dugogodišnjem okviru utvrđenom Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama. Ta su dva instrumenta usko povezana te se međusobno dopunjuju.

Europski akt o slobodi medija i Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama zajedno jamče sveobuhvatan skup pravila kojima se potiče unutarnje medijsko tržište i medijskim poduzećima omogućuje slobodno prekogranično poslovanje, a potrošačima pristup različitim medijskim sadržajima. U Europskom aktu o slobodi medija uzima se u obzir jedinstveni položaj medijskog sektora u našim demokracijama i kulturi. On dopunjuje pravila koja uređuju internetske platforme na temelju Akta o digitalnim uslugama jačanjem položaja uglednih medija u odnosu na prakse moderiranja sadržaja na vrlo velikim internetskim platformama. Temelj Europskog akta o slobodi medija novi je Europski odbor za medijske usluge, nadogradnja ERGA-e (trenutačne mreže regulatornih tijela za medije u okviru Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama), koji će suradnju među regulatornim tijelima učiniti učinkovitijom.

Budem li potvrđen, surađivat ću s izvršnom potpredsjednicom za tehnološki suverenitet, sigurnost i demokraciju u cilju brze i pravilne provedbe Europskog akta o slobodi medija. U tom će kontekstu uspostava novog Odbora za medijske usluge i njegova tajništva biti naš prvi prioritet. Odbor će nastaviti rad ERGA-e na dosljednoj provedbi Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama u područjima kao što je isticanje sadržaja od općeg interesa, što je ključno za održivost medija. Osim toga, osigurat ćemo brzu provedbu pravila Europskog akta o slobodi medija o dostupnosti medijskih sadržaja na povezanoj televiziji i mjerenju publike.

Pobrinut ćemo se da provedba bude u naprednoj fazi prije roka za primjenu u kolovozu 2025. Općenito, provedba tih instrumenata bit će glavni prioritet. Na početku novog mandata radit ćemo i na pripremi smjernica o članku 18. Europskog akta o slobodi medija kojim se uvode zaštitne mjere za ugledne medijske sadržaje kako bi se spriječilo da ih vrlo velike internetske platforme proizvoljno uklanjaju i bolje zaštitila dostupnost legitimnog uredničkog sadržaja na internetu.

Budem li potvrđen, pobrinut ću se i da se u izvješću o vladavini prava nastave analizirati sva područja iz Europskog akta o slobodi medija, kao što su koncentracije na medijskom tržištu, državno oglašavanje te zaštita i sigurnost novinara, koja utječu na funkcioniranje unutarnjeg medijskog tržišta.

Pitanje Odbora za ustavna pitanja

15. Kako vidite svoju ulogu u odnosu na nacrt prijedloga Komisije o izmjeni Uredbe 1141/2014 o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada, o kojem se trenutačno raspravlja? S

obzirom na zakonodavne ovlasti Parlamenta, kako objašnjavate činjenicu da je Komisija za navedeni prijedlog odabrala oblik preinake i koje biste konkretne mjere poduzeli kao prioritet kako biste suzakonodavcima pomogli da prevladaju trenutačni zastoj u pregovorima, posebno u pogledu sudjelovanja aktera iz trećih zemalja? Na koji način možemo iskoristiti preinaku kako bismo europskim političkim strankama omogućili da olakšaju političku integraciju političkih stranaka iz zemalja kandidatkinja? Koje bi zaštitne mjere i smjernice, prema vašem mišljenju, trebale postojati kako bi se osigurali integritet i transparentnost postupka?

Osim sudjelovanja političkih stranaka, kako ćete ojačati alate za sudjelovanje građana u donošenju odluka u EU-u?

Pristupanje EU-a Europskoj konvenciji o ljudskim pravima pravna je obveza na temelju članka 6. stavka 2. Ugovora iz Lisabona, kako biste osigurali proces pristupanja u budućnosti? Razmatra li Komisija načine kojima bi mogla potaknuti provedbu presuda Europskog suda za ljudska prava u državama članicama EU-a?

Možete li iznijeti svoju viziju izbjegavanja prijevara i poboljšanja transparentnosti financiranja predstavnika interesnih skupina, posebno u pogledu vanjskog upletanja?

Budem li potvrđen, učinit ću sve što je u mojoj moći kako bih podržao postizanje dogovora o prijedlogu izmjene Uredbe 1141/2014 o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada. Kako je navedeno u mojem mandatnom pismu, radit ću na obnovi veze između Parlamenta i Vijeća, uvažavajući dragocjeno stručno znanje Parlamenta o stvarnom funkcioniranju europskih političkih stranaka i zaklada te ujedno uzimajući u obzir opravdanu zabrinutost Vijeća u pogledu sigurnosti. Moje će službe podupirati suzakonodavce da u oblikovanju novih politika na najbolji način iskoriste naše iskustvo prikupljeno na ovogodišnjim izborima za Europski parlament, o kojem će biti riječi i u izvješću Komisije o izborima, kao i geopolitička kretanja i rad nove Komisije. U tom kontekstu podržavam odluku Europskog parlamenta da nastavi raditi na tom pitanju i korake koje je Parlament neformalno poduzeo u odnosu na predsjedništva Vijeća EU-a radi istraživanja mogućnosti obnove pregovaračkog procesa i postizanja dogovora.

Primjena postupka preinake tehničko je pitanje koje se odnosi na učinkovit zakonodavni postupak pa nije primjereno za političko razmatranje. U skladu s Međuinstitucijskim sporazumom o sistematičnijem korištenju metode za preinačavanje pravnih akata preinaka je pravna tehnika koja se koristi za zamjenu ranijeg akta, koji je prethodno izmijenjen, kako bi se tekst konsolidirao i pojednostavnio. Upravo je to slučaj s posljednjom revizijom Uredbe 1141/2014: nakon dviju prethodnih revizija (2018. i 2019.) i s obzirom na potrebu za ažuriranjem jezika i zastarjelih upućivanja i odredaba, bilo je potrebno ne samo napraviti određene ciljane sadržajne izmjene, nego i preinačiti Uredbu.

U izvješćima o evaluaciji koja su i Parlament i Komisija sastavili na temelju primjene klauzule o reviziji Uredbe doneseni su vrlo slični zaključci pa su prijedlozi Komisije bili uglavnom usklađeni sa zahtjevima Parlamenta.

Postizanje dogovora omogućilo bi europskim političkim strankama i zakladama najbolje instrumente za poticanje političke integracije političkih stranaka iz zemalja proširenja na najtransparentniji način u cilju podupiranja integriteta i transparentnosti procesa, posebice u zemljama proširenja. Europske političke stranke središta su političkog života te ih smatram najprimjerenijima za pokretanje i provedbu procesa proširenja. Upravljanje europskim političkim strankama i zakladama jamči da će se taj proces provoditi na najpravedniji način.

Radujem se da ću, ako budem potvrđen, odmah započeti suradnju sa svim uključenim stranama i poslušati mišljenje Parlamenta o tome kako postići prave sinergije te preoblikovati i uspješno dovršiti pregovarački proces.

Predsjednica je istaknula da je sudjelovanje građana u središtu naše demokracije. Budem li potvrđen, pridonijet ću stvaranju kulture participativne i deliberativne demokracije, koja će dopuniti i ojačati predstavničku demokraciju. Za naše je demokracije iznimno važan demokratski angažman građana koji treba podupirati kako bi se doprlo do šire publike. Za to je potrebno daljnje uključivanje građana u postupak oblikovanja politika Komisije, oslanjajući se na angažman dionika u središtu našeg sustava bolje regulative. Možemo učiniti više kako bismo povećali vidljivost i podržali paket instrumenata za angažman građana: organizirati javna internetska savjetovanja i ponuditi prilike za pružanje povratnih informacija (na platformi „Iznesite svoje mišljenje – javna savjetovanja i povratne informacije”), iskoristiti europsku građansku inicijativu i novu generaciju europskih panela građana i građanki usmjerenih na specifična područja politika. Naravno, pridružiti ću se svojim kolegama povjerenicima i organizirati svoj prvi dijalog o politici za mlade u prvih 100 dana mandata te ga svake godine ponavljati.

Preporuka o promicanju angažmana i djelotvornog sudjelovanja građana i organizacija civilnog društva u oblikovanju javnih politika, koja je donesena prošle godine u okviru paketa mjera za obranu demokracije, temelji se na iskustvu s Konferencije o budućnosti Europe. Podupire najbolje primjere iz prakse u pogledu sudjelovanja građana i potiče države članice da građanima pruže više prilika za djelotvorno sudjelovanje u postupcima

oblikovanja javnih politika. Trebamo provesti daljnje mjere s državama članicama na temelju te preporuke razmjenom iskustava i najboljih primjera iz prakse među državama članicama te surađivati s predstavnicima regionalnih ili lokalnih tijela, organizacija civilnog društva i krovnih organizacija na europskoj razini i na razini država članica. Zalagat ću se i za poticanje europske dimenzije u građanskom odgoju i obrazovanju.

Detaljno sam iznio svoja stajališta o Europskoj konvenciji o ljudskim pravima u 9. pitanju. Potpuno se zalažem za poticanje poštovanja obveza koje proizlaze iz Konvencije. Kad je riječ o pitanjima uređenima pravom EU-a, Komisija raspolaže širokim skupom instrumenata za praćenje, poticanje i provedbu poštovanja temeljnih prava u državama članicama. Osim toga, važno je prepoznati da širu odgovornost za osiguravanje usklađenosti s presudama Europskog suda za ljudska prava ima Odbor ministara Vijeća Europe.

Budem li potvrđen, aktivno ću podržavati suzakonodavce na donošenju predložene direktive o zastupanju interesa u ime trećih zemalja. Važno je uvesti zajedničke standarde transparentnosti i odgovornosti na unutarnjem tržištu kako bi EU imao instrumente za transparentnost koji će mu omogućiti da brani demokraciju, ostane otvoreno društvo i zaštiti temeljna prava, posebno slobodu izražavanja i pristup informacijama. Osim važnosti same transparentnosti, time bi se povećalo povjerenje u naše demokratske institucije i unaprijedilo znanje o razmjerima, trendovima i akterima koji stoje iza aktivnosti zastupanja interesa u ime trećih zemalja.

Budem li potvrđen, nadgledat ću i očuvanje pravednosti i integriteta izbora općenito te poduzeti daljnje mjere u skladu s Preporukom o uključivim i otpornim izborima, u kojoj je razmotreno pitanje financiranja političkih stranaka sredstvima trećih zemalja, i rezultatima sljedećeg izvješća Komisije o izborima za Europski parlament 2024.

Pitanje Odbora za prava žena i jednakost spolova

16. U novoj Komisiji resor ravnopravnosti odvojen je od područja pravosuđa, demokracije i temeljnih prava. Međutim, ravnopravnost je još uvijek relevantno pitanje za pravosuđe, posebno u pogledu zakonodavnih prijedloga podnesenih tijekom posljednje Komisije, primjerice u vezi s nasiljem nad ženama i nasiljem u obitelji ili pravima žrtava. Kako ćete dati prednost predmetima koji se bave pitanjem ravnopravnosti i osigurati koheziju s novim povjerenikom za ravnopravnost te nastaviti pratiti prenošenje tih akata i novih kretanja u odgovarajućim područjima politike? Obvezujete li se na podnošenje prijedloga kojim će se rodno uvjetovano nasilje uvrstiti na popis kaznenih djela u EU-u iz članka 83. stavka 1. UFEU-a?

Ravnopravnost, pravda, temeljna prava, vladavina prava i demokracija usko su povezani u širim nastojanjima da se očuvaju vrijednosti EU-a. U Komisiji na odlasku moj prethodnik, povjerenik Reynders, bio je zadužen za resor pravosuđa, dok je povjerenica Dalli bila zadužena za resor ravnopravnosti. Nova će Komisija funkcionirati na isti način: budem li potvrđen kao povjerenik, pobrinut ću se da se perspektiva ravnopravnosti uključi u sve politike za koje ću biti odgovoran, u bliskoj suradnji s povjerenicom za ravnopravnost.

Na primjer, aktivno ću promicati uključivost u demokraciji. Nadovezat ću se na poslijeizbornu izvješće u kojem će se analizirati sudjelovanje različitih skupina na izborima, uključujući žene, manjine i marginalizirane skupine. To će biti i dio europskog štita za zaštitu demokracije, koji će se baviti najozbiljnijim rizicima za demokraciju u EU-u, s posebnim naglaskom na najranjivije skupine. Mnoge mjere koje ću poduzeti moraju uključivati dimenziju ravnopravnosti, primjerice kad je riječ o sigurnosti političkih kandidata i izabраниh predstavnika. U području kaznenog prava radit ću na ažuriranju Direktive o pravima žrtava koja će ojačati zaštite predviđene Direktivom o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Ispitat ću i kako uključiti ravnopravnost u druga područja, kao što je politika zaštite potrošača, u kojima obrasci potrošnje imaju rodnu dimenziju. Budem li potvrđen kao povjerenik, blisko ću surađivati s Vijećem i Europskim parlamentom u cilju donošenja Odluke Vijeća o uvrštavanju govora mržnje i zločina iz mržnje na popis kaznenih djela u EU-u. Na temelju toga EU bi mogao donijeti dodatne akte i time zajamčiti dosljednu zaštitu svih žrtava takvih kaznenih djela u cijelom EU-u.

U pogledu mogućeg prijedloga za uvođenje rodno uvjetovanog nasilja kao novog kaznenog djela u EU-u u skladu s člankom 83. stavkom 1. UFEU-a, sadašnji teški prekogranični kriminalitet seksualnog iskorištavanja žena i djevojčica pruža dovoljnu pravnu osnovu za kriminalizaciju silovanja na temelju nedostatka pristanka. Proširenje popisa kaznenih djela u EU-u zahtijevalo bi jednoglasnost u Vijeću, kao što je slučaj s prijedlogom o govoru mržnje i zločinima iz mržnje.